

KREDİ KARTLARIYLA İLGİLİ 6502 SAYILI YENİ TÜKETİCİNİN KORUNMASI HAKKINDA KANUN'UN GETİRDİĞİ YENİLİKLER

THE NEW REGULATIONS ABOUT CREDIT CARDS IN NEW CONSUMER PROTECTION 6502 NUMBER CODE

Ebru CEYLAN*

Özet: Yeni 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanununda tüketici kredisi niteliğindeki kredi kartı sözleşmeleri düzenlenmiştir. Bu sözleşmelerin unsurları, şartları, değişiklikler, şekli ve sözleşmeye uygulanacak hükümler açıklanmıştır. Ayrıca hesap işletim ücreti, kredi kartı aidat ücretiyle ilgili yeni düzenlemeler, teminatlar ve çözüm mercileri incelenmiştir.

Anahtar kelimeler : kredi kartı, tüketici kredisi, kredi veren, faiz oranı, temerrüt faizi, erken ödeme, kart aidatı, hesap işletim ücreti

Abstract: Credits cards contracts as consumer loan/credit are set out in the new Consumer Protection Code, No. 6502 . The elements, conditions, form of this contract, changes in the contract and the terms to be applied to the contract are laid down in this Code. In this article, new regulations related to credit card cost, maintenance fee and deposit as well as judicial authorities determined by the Code 6502 for the resolution of disputes arisen from these issues are examined.

Keywords: credit card, consumer, creditor, nterest rate, default interest, early payment, credit card cost, account maintenance fee

Giriş

Kredi kartları, kart çıkaran kuruluşların en önemli ürünlerden biridir. Günümüzde kredi kartı çıkaran kuruluşlar, tüketici ihtiyaçlarını karşılamak için teknolojinin getirdiği yenilikleri yansıtarak hizmetlerini geliştirmiştir. Gerek dünyada gerekse Türkiye'deki banka ve kredi kartı pazarının gelişmesinde teknolojideki gelişmeler ve sektördeki yoğun rekabet etkili olmuştur. Bu gelişmeler sonucunda kart sayıları ve kart ile yapılan ödeme hacmi artmıştır ve kredi kartlarının

* Doç. Dr., İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medeni Hukuk Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

kullanım özellikleri tüketicinin istek ve ihtiyaçları doğrultusunda şekillenmiştir. Ülkemizde sektördeki yoğun rekabet özellikle kredi kartı çıkaran bankalar arasında işbirliği girişimlerinde bulunmalarına sebep olmuştur. Kartlı ödeme sistemleri sektörde teknoloji, hizmet ve ürün çeşitliliği bakımından ülkemiz Avrupa'daki birçok ülkeden daha ileri durumdadır.

Kredi kartları, işlevleri nedeniyle kullanan bireylerin yaşamını kolaylaştırdığı için günümüzde tüketim alışkanlıklarını etkileyen önemli bir ödeme aracı haline gelmiştir. Kredi kartı piyasasında kart çıkaran kuruluşlar arasındaki büyük rekabetin varlığı ve finansal hizmetler sektöründeki gelişmeler, tüketicileri her tüketim alanında daha fazla kredi kartını kullanmaya itmektedir. Kredi kartlarının çeşitli olumlu işlevleri vardır. Üye işyerleri bakımından satışları artırır. Kart hamilleri bakımından çeşitli yararlar sağlamaktadır; nakit taşımanın getirdiği risklerden kurtarır, finansal kaynaktır, basit ve kolay kullanıldığından talep artmıştır. Kredi kartı kullanılması, ekonomiye dolaylı katkıda bulunmaktadır, çünkü piyasada nakit para azaldığından tasarruf mevduatının artmasını sağlar, bu da yatırımların artışına neden olur. Ancak ekonomik krizler ve işsizlik gibi büyük sosyal sorunlar yaşayan gelir dağılımı bozuk, enflasyonu yüksek, tasarruf eğilimi düşük olan ülkemizde kredi kartlarının kullanılması çeşitli olumsuz etkiler de yapmıştır. Kredi kartı kullanımının en önemli olumsuz etkisi, ödenemeyen yüksek kart borçlarıdır.

Türk Hukukunda kredi kartları ilk defa, 4822 Sayılı Kanun Değişikliği ile 4077 sayılı TKHK. m.10/A hükmüyle düzenlenmiştir. TKHK.m.10/A hükmünün uygulanması için kart hamilinin tüketici sıfatını taşıması ve kart kullanımı sonunda elde edilen mal veya hizmetin TKHK. kapsamında bir mal veya hizmet niteliğinde olması gereklidir. Bu hükümde "*Kredi kartı ile mal veya hizmet alımı sonucu nakdi krediye dönüşen veya kredi kartı ile nakit çekim suretiyle kullanılan krediler*" ifadesine yer verilmiştir.

2006 yılında yürürlüğe giren Banka Kartları ve Kredi Kartları Hakkında Kanun¹ ile kredi kartıyla ilgili hukuki ilişkiler detaylı olarak belirlenmiştir. Bu Kanuna dayanılarak çıkarılan Banka Kartları

¹ RG. T.01/03/2006, S.26095.Bu Kanun, yayımı tarihinde yürürlüğe girmiştir (m.49).

ve Kredi Kartları Hakkında Yönetmelik² banka kartlarının ve kredi kartlarının çıkarılmasına, kullanılmasına ve kartlı ödemeler sisteminde yer alan kuruluşların faaliyet esaslarına ilişkin usul ve esasları düzenlemiştir.

6502 sayılı TKHK. kredi kartlarını ikinci bölümünde “Tüketici Kredileri” başlığı altında m. 22 hükmünde ve m.31/III hükmünde düzenlemiştir. 4077 sayılı TKHK. ‘dan farklı olarak 6502 sayılı TKHK. ‘da kredi kartlarına ilişkin ayrı bir madde yoktur. Bu hükme göre “Kredi kartı sözleşmeleri, faiz veya benzeri bir menfaat karşılığında, ödemenin üç aydan daha uzun süre ertelenmesi veya benzer şekilde taksitle ödeme imkanı sağlanması halinde tüketici kredisi sözleşmesi olarak değerlendirilir”. Bu hükümde belirli özellikleri taşıyan kredi kartı sözleşmesinin tüketici kredisi sözleşmesi olduğu belirtilmiştir. Böylece tüketici kredisi sözleşmesine ilişkin düzenlemeler, kredi kartı sözleşmeleri için de uygulanacaktır. Kredi kartı sözleşmesi faiz veya bir menfaat karşılığında düzenlenmişse ve ödeme üç ay veya daha uzun süreli ertelenmişse veya taksit imkanı tanınmışsa bu türdeki kredi kartı sözleşmesinin tüketici kredisi olarak değerlendirilmesi gerekecektir. Bu hükümde tüketicinin menfaati taksitle ödeme yapması veya ödemenin ertelenmesi ile korunmaktadır, kredi verenin menfaati ise faiz veya bir menfaat elde etmesini sağlanmasıyla korunmaktadır. Yeni TKHK.m.22/II hükmünde tüketici ile kredi veren arasında edimler dengesinin sağlanmasına önem verilmiştir³. *Kanımızca yeni TKHK.’da bu türdeki kredi kartları bakımından bu düzenlemeyle taraflar arasındaki sözleşme dengesi karşılıklı menfaatlerin korunarak sağlanmak istenmiştir.*

² RG. 10 /03/2007, S.26458. Bu Yönetmelikte dokuz kez Yeni Yönetmeliklerle değişiklik yapılmıştır. En son değişiklik, 22.10.2014 T.ve 29153 sayılı RG. ‘de yayımlanan Banka Kartları ve Kredi Kartları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik ile ilgili Yönetmeliğin m.26/VII ve m.26/VIII değiştirilmiştir. Madde 26/VII “Mal ve hizmet alımı sonrası belli bir ücret karşılığı borcun taksitlendirilmesi veya ödemenin ertelendiği dönemler de dahil olmak üzere , kredi kartları ile gerçekleştirilecek mal ve hizmet alımları ile nakit çekimlerinde taksitlendirme süresi dokuz ayı geçemez. Kuyumla ilgili harcamalarda bu süre dört ayı geçemez. Kredi kartlarıyla gerçekleştirilecek telekomünikasyonla ilgili harcamalarda ve yemek , gıda , akaryakıt ile hediye kart , hediye çeki ve benzeri şekillerde herhangi somut bir mal veya hizmet içermeyen ürünlerin alımlarında taksit uygulanamaz”. Madde m.26/VIII “Yedinci fıkranın ikinci ve üçüncü cümlesi kurumsal kredi kartı için uygulanmaz.”

³ Ali Önal, “6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Kapsamında Kredi Kartlarına İlişkin Düzenlemelerin Değerlendirilmesi”, *İstanbul Barosu Dergisi*, Temmuz-Ağustos 2014, C. 88, S. 2014/4, s.33.

Yeni TKHK'nda bu maddenin gerekçesinde hüküm hazırlanırken 2008/48 AT sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konseyi'nin Tüketici Kredilerine ilişkin Direktifi'nde kredi kartlarının "tüketici kredisi" olarak değerlendirildiğinden ayrı bir kredi kartları düzenlemesi yapılmadığı belirtilmiştir.

Yeni düzenleme, 4077 sayılı TKHK. m.10/A'daki hükme nazaran daha geniş bir uygulama alanına sahiptir ⁴.

I. Kredi Kartlarında Tarihsel Gelişme

Avrupa'da önce tüketici kredisinin uygulaması başlamıştır. Tüketici kredilerinin kolay verilmesi amacıyla kredi kartları piyasaya çıkmıştır. Türkiye'de bu gelişmenin aksine önce kredi kartları kullanılmıştır, daha sonra tüketici kredisi hizmeti sunulmaya başlanmıştır. Türkiye'de ilk kredi kartlarının temsilcisi Servis Turistik A.Ş. 1968 yılında Diners Clup kredi kartını sunmuştur⁵. Türk Ekspres Havacılık ve Turizm Ltş. Amerikan express kartlarını sunmuştur. 1975 yılından sonra Interbank grubuna bağlı olan Eurocard, mastercard ve Access kredi kartları ve 1980'den sonra ise çeşitli bankaların öncülüğünde kredi kartları yaygınlaşmıştır⁶.1990 yılında 13 özel ve kamu bankası ortaklığı ile switch hizmeti vermek için Bankalararası Kart Merkezi kurulmuştur. 1994 yılında ilk chipli kart uygulaması başlamıştır.1999 yılında ilk çok ortaklı kartlar başlamış ve böylece tüketiciler taksitli kredi kartlarıyla tanışmıştır. 2000 yılında BKM ve üye kuruluşları chip-pin uygulamasına geçiş kararı almıştır. Türkiye'de 2006 yılında Avrupa'nın ilk temassız kredi kartı kullanımı başlamıştır. 2007 yılında BKM tarafından kredi kartıyla internet üzerinden yapılacak alışverişlerde güvenli alışveriş ortamı sağlayan BKM 3D Secure platformu kurulmuştur. Bankalar ,dünyanın küresel ısınma ile tehdit altında kalması nedeniyle çevreye duyarlı kredi kartlarını piyasaya sunmuşlardır. 2008 yılında ise BKM ve Turkcell işbirliği ile dünyada ilk defa 3D Secure ve Turkcell mobil imzanın entegrasyonu yapılmıştır.⁷

⁴ Önal, s. 33.

⁵ Detaylı bilgi için bkz.Ebru Ceylan, Türk, İsviçre ve Avrupa Birliği Hukukunda Kredi Kartını Kullanan Tüketicinin Hukuki Durumu, Doçentlik Tezi, İstanbul 2010, s.7 vd.

⁶ Alptekin Güney, Banka İşlemleri, İstanbul 2007, s. 112.

⁷ www.bkm.com.tr/kurulus.html

Avrupa Birliği Hukukunda tüketici kredileri, 22 Aralık 1986 tarihinde Tüketici Kredilerine İlişkin Direktif ile düzenlenmiştir⁸. Bu Direktif, 22 Şubat 1990 tarihinde 90/88 EEC sayılı (Konsey) ve 16 Şubat 1998 tarihinde 98/7/EC sayılı (AB Parlamentosu ve Konsey) Direktifleriyle değişikliklere uğramıştır. Değişikliğe uğramış olan 87/102 sayılı Direktif, 28/10/2004 tarihinde Brüksel’de kabul edildi. Avrupa Devletlerinde tüketici kredileri özel yasalarda veya Medeni ve Borçlar Kanun’larının sözleşme özgürlüğü çerçevesinde konuya çözüm aranmıştır. AB üyesi olmayan İsviçre’de ise tüketici kredileriyle ilgili 23/3/2001 tarihinde özel bir yasa getirilmiştir.⁹

II. Türk Hukukunda Kredi Kartlarıyla İlgili Düzenlemeler

1.4077 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun ‘da Kredi Kartları

Hukukumuzda ilk yasal düzenleme, 4077 sayılı TKHK’na 06.03.2003 tarih ve 4822 sayılı yasayla eklenen m.10/A hükmüdür¹⁰. Bu hükümle kredi kartı çıkaran kuruluşların farklı uygulamalar yapmaları engellenmiştir ve tüketicilerin güvenli bir ortamda kredi kartı kullanmaları için bir başlangıç olmuştur. Ancak kredi kartlarıyla ilgili ortaya çıkan bütün sorunların çözümünde tek hüküm yeterli olmamıştır. Kredi kartlarına ilişkin mevzuatımızın yetersiz olduğundan¹¹ toplumda sistemin tarafları arasında sorunları arttığı belirtilmiştir.

Bu hükme göre kredi kartı ile mal veya hizmet alımı sonucu nakdi krediye dönüşen veya kredi kartı ile nakit çekim suretiyle kullanılan krediler de m.10 hükmüne tâbidir. Böylece kredi kartının, hukuki niteliğinin tüketici kredisi olduğu açıkça yasada kabul edilmiştir. Hesap özetindeki asgari ödeme tutarının vadesinde ödenmemesi halinde gecikme faizi dışında tüketici bir yükümlülük altında değildir. Kredi veren, faiz artırımını otuz gün önce tüketiciye bildirmek zorundadır.

⁸ Ebru Ceylan, “Avrupa Birliği Hukukunda ve Türk Hukukunda Tüketici Kredileri -I”, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S.79, Kasım-Aralık 2008, s.3, Ceylan, Tez, s.10 vd.

⁹ Ceylan, Tez, s.20 vd.

¹⁰ Ebru Ceylan, “4822 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun ‘da Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un Getirdiği Yeni Düzenlemeler”, *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2002/2, s.268, Şebnem Akipek, “Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Çerçevesinde Kredi Kartları”, *Ankara Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.52, S. 3, Yıl: 2003, s.110.

¹¹ Akipek, s.119.

Faiz artırımını geriye dönük uygulanmaz. Tüketici bildirim tarihinden itibaren en geç altmış gün içinde borcunu öderse faiz artışından etkilenmez. Satıcı ,kredi kartıyla alışveriş nedeniyle tüketiciden komisyon veya benzeri ek ödeme isteyemez. Kredi kartları alanındaki bu ilk adım, tüketicileri korumada bir gelişme yaratmıştır. Ancak ortaya çıkan bütün sorunlara çözüm bulmamıştır. Yasal altyapıdaki boşluk, kart çıkaran kuruluşların kart hamili tüketicilere karşı haksız uygulamalar yapmalarına neden olmuştur. Hukuki altyapının olmaması nedeniyle kredi kartları alanındaki tüketici aleyhine haksız uygulamalar, ülkemizde büyük bir ekonomik ve sosyal sorun haline gelmiştir. Ayrıca kredi kartlarıyla elektronik ortamda alışverişlerin yapılması kredi kartının hukuka aykırı kullanılma durumlarını artırmıştır. Bütün bu nedenlerle kapsamlı bir yasayla kredi kartı sisteminde tarafların hak ve borçlarının belirlenmesi gerekli olmuştur, çünkü hukuki altyapının kurulması, kredi kartı sisteminin etkin ve rekabetçi ve adalete uygun şekilde işlemesi bakımından çok önemlidir. Kapsamlı bir yasayla düzenleme ihtiyacı nedeniyle 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu (BKKKK.)¹² çıkarılmıştır.

2.5464 Sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu'nda Kredi Kartları

Tüketici kredisi sayılmayan kredi kartlarına 6502 s.TKHK.'nun genel hükümleri ve 5464 s. BKKKK.'nun hükümleri uygulanacaktır.

5464 s. Kanunda kapsamlı olarak kredi kartı sistemindeki taraflarla ilgili düzenlemeler yapılmıştır. Bu Kanun toplam 50 maddeden oluşmaktadır. Birinci bölümde, (m.1-3) Kanunun amacı, kapsamı, tanımlar, ikinci bölümde (m.4-7) izne tabi işlemler, üçüncü bölümde kart çıkaran kuruluşların yükümlülükleri, (m.8-14), dördüncü bölümde kart hamillerinin yükümlülükleri (m.15-16), üye işyeri ve üye işyeri anlaşması yapan kuruluşlara ilişkin yükümlülükler (m.17-23), altıncı bölümde sözleşmenin şekli ve genel işlem şartları (m.24- 26), yedinci bölümde denetim ve alınacak önlemler (m.27-28), sekizinci bölümde kuruluşlar ve kurumlar arası işbirliği (m.29-30), dokuzuncu bölümde kanuni yükümlülükler (m.31-34) , onuncu bölümde idari ve adli cezalar (m.35-42), onbirinci bölümde diğer hükümler vardır (m. 43-50) .

¹² RG. T.01/03/2006 S.26095.Bu Kanun, yayımı tarihinde yürürlüğe girmiştir (m.49).

BKHK.m.1 hükmüne göre bu Kanunun amacı, banka kartları ve kredi kartlarının çıkarılmasına, kullanımına, takas ve mahsup işlemlerine ilişkin usul ve esasları düzenlemek suretiyle kartlı ödemeler sisteminin etkin çalışmasını sağlamaktır.

BKHK.m.2 hükmüne göre kartlı sistem kuran, kat çıkaran, üye işyeri anlaşması yapan kuruluşlar ile kart hamilleri bu Kanun hükümlerine tabidir. Ancak kendi işyerleriyle sınırlı olmak üzere mal veya hizmetlerin vadeli satışı ile alıcının borç alacak durumunun izlenmesi amacıyla kart çıkaran veya sistem oluşturan veya herhangi bir kredilendirme işlemi yapılmaksızın veya hesaba bağlı olmaksızın önceden belirlenen bir tutarla sınırlı olmak üzere kart düzenleyen gerçek veya tüzel kişiler bu Kanun hükümlerine tâbi değildir.

3. 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun 'da Kredi Kartları

6502 Sayılı TKHK.m.22/I hükmüne göre tüketici kredisi sözleşmesi, kredi verenin tüketiciye faiz veya benzeri bir menfaat karşılığında ödemenin ertelenmesi, ödünç veya benzeri finansman şekilleri aracılığıyla kredi verdiği veya vermeyi taahhüt ettiği sözleşmedir.

Bazı kredi kartı sözleşmeleri belirli şartları taşımak kaydıyla yeni Kanunda "tüketici kredisi" sayılmıştır. Kredi kartı sözleşmesi, eğer faiz veya benzeri bir menfaat karşılığında, ödemenin üç aydan daha uzun süre ertelenmesi veya benzer şekilde taksitle ödeme imkanı sağlamaktaysa "tüketici kredisi sözleşmesi" olarak değerlendirilecektir (6502 s. TKHK. m.22/II). Tüketici kredisi üst kavram olduğundan bu kavramın içine banka ve finans kuruluşlarının sağladığı krediler yanında taksitli satışlarda satıcının sağladığı krediler de girer. Tüketicinin kredi kartı aracılığıyla kredi kullandığı hallerde bu kredilerin tüketici kredisi sayılacağı yeni TKHK'da düzenlenmiştir. Kredi kartı nakit tüketici kredisinden farklı olduğundan yeni TKHK'nun tüketici kredisine ilgili bazı hükümleri kredi kartının niteliğine uymadığından uygulanmayacaktır.

Bu Kanun'un uygulamasıyla ilgili getirilen önemli bir hüküm geçici m.1¹³ hükmüdür.

¹³ Geçici madde "1-(1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce açılmış olan davalar açıldıkları mahkemelerde görülmeye devam eder.

III. Kredi Kartlarıyla İlgili Önemli Tanımlar

Kredi kartı sisteminde önemli yeri olan kavramların anlamları gerek 6502 sayılı TKHK.'da gerekse 5464 sayılı BKKKK.'da belirtilmiştir.

Kredi kartı, BKKKK. m.3 e hükmüne göre “*nakit kullanımı gerekmektedir sizin mal ve hizmet alımı veya nakit çekme olanağı sağlayan basılı kartı veya fiziki varlığı bulunmayan kart numarasını*” ifade etmektedir. Bu tanımda hem basılı kartın hem de kart çıkaran kuruluşların fiziki bir varlığı bulunmayan kart numarasının da kredi kartı olarak kullanılabileceği düzenlenmiştir¹⁴. Yeni TKHK.'da kredi kartının tanımı yapılmamıştır. Kredi kartları doktrinde çeşitli sınıflandırılmalara tabi tutulmuştur. Bu sınıflandırma, sisteme katılanların sayısına göre, kart hamiline sunulan edime göre, sağladığı hizmete göre, kartın sözleşmeden doğan sorumluluğuna göre, kredi kartı çıkaran kuruluşa göre, kredi kartının geçerli olduğu alana göre yapılmıştır¹⁵.

Kredi kartı sisteminde çeşitli işleyiş şekilleri vardır¹⁶. İki taraflı sistemde, kart çıkaran kuruluş ve kart hamili olarak iki taraf vardır.Üç taraflı sistemde kart çıkaran kuruluş, üye işyeri ve kart hamili olarak üç taraf vardır. Gerçekte ise bu sistemde üçten fazla taraf olup, kart çıkaran kuruluş yanında üye işyeri anlaşması yapan kuruluş ve kartlı sistem kuruluşu bulunmaktadır. Bu sistemde üç ilişki mevcut olup, birincisi kart çıkaran kuruluş ve kart hamili arasındaki karşılık ilişkisi, ikincisi kart çıkaran kuruluş ve üye işyeri arasındaki bedel ilişkisi ve üçüncüsü kart hamili ve üye işyeri arasındaki temel ilişkidir¹⁷. Basit üç

(2) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki tüketici işlemlerine, bunların hukuken bağlayıcı olup olmadıklarına ve sonuçlarına bu işlemler hangi kanun yürürlükte iken gerçekleşmiş ise kural olarak o kanun hükümleri uygulanır. Ancak:

a) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce kurulan ve hâlen geçerli sözleşmelerin bu Kanuna aykırı hükümleri yürürlük tarihinden itibaren uygulanmaz.

b) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce işlemeye başlamış hak düşürücü süreler ile zamaşımı süreleri dolmamış ise bu Kanunda öngörülen sürenin geçmesiyle hak düşürücü süre veya zamaşımı süresi dolmuş olur.

(3) Bu Kanunda öngörülen yönetmelikler yürürlüğe girinceye kadar, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan Tüketicinin Korunması Hakkında Kanuna dayanılarak çıkartılan yönetmelik ve diğer mevzuatın, bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri uygulanır”.

¹⁴ Ceylan, Tez, s.49.

¹⁵ Ceylan, Tez, s.25 vd.

¹⁶ Ceylan, Tez, s.23 vd.

¹⁷ Erden Kuntalp, Yargıtay Kararları Işığında Kredi Kartı, Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu, XIII, 5-6 Nisan 1996, , s.275.

tarafli sistemde kart cikaran, kurulus uye isyerleriyle uye isyeri sozlesmesi yapmaktadır. Kart hamili kart cikaran kurulus ile yaptigi kredi karti sozlesmesine dayanan harcama tutarini kart cikaran kurulusa odemektedir. Uye isyeri, harcama belgesiyle kart cikaran kurulusa basvurarak kart hamilinin yaptigi alisveris tutarini tahsil etmektedir. Kredi karti, kartin hamiline kolaylik ve kisa sureli de olsa kredi elde etme avantajini saglamaktadır¹⁸. Kredi kartinda uc koseli iliskide kart cikaran kurulus kart hamiline kredi acmaktadir, buna karssilik kart hamili kart icin odenti odemektedir, kendi yerine uye isyerine karssi kart cikaran sirketin ustlendiği borçları kapatmaktadır. Karma sistemde ise kart cikaran kurulusun şube veya bağıli isyerleri dışında kullanılması iki tarafli sistemden farklıdır, ayrıca kart cikaran kurulus ve mal sunan isyerinin aynı olması nedeniyle uc tarafli sistemden farklıdır.

Kart Hamili, BKKKK. m. 3 j hükmüne göre *“banka kartı veya kredi kartı hizmetlerinden yararlanan gerçek veya tüzel kişiyi”* ifade etmektedir. Tüketici, 6502 Sayılı TKHK. m.3 k hükmüne göre *“ticari veya mesleki olmayan amaçlarla hareket eden gerçek veya tüzel kişiyi”* belirtmektedir. Eski 4822 sayılı TKHK. Değişiklik Yapan Yasadan önce 4077 sayılı TKHK. m.3e hükmünde tüketici *“mal veya hizmeti özel amaçlarla satın alarak nihai olarak kullanan veya tüketen gerçek veya tüzel kişiyi”*, 4822 sayılı TKHK. ‘da Değişiklik Yapan Yasadan sonra ise tüketici *“bir mal veya hizmeti ticari veya mesleki olmayan amaçlarla edinen, kullanan veya yararlanan gerçek veya tüzel kişiyi”* ifade etmiştir. Tüketici, 6502 Sayılı TKHK.m.3k hükmüne göre *“ticari veya mesleki olmayan amaçlarla hareket eden gerçek veya tüzel kişiyi”* belirtmektedir. Böylece eski düzenlemedeki edinen, kullanan, yararlanan kavramlarından vazgeçilip bunun yerine *“hareket eden”* kavramının getirilmiştir. Kart hamilinin tüketici olup olmadığı doktrinde tartışılmıştır. Kart hamili kavramı, 6502 sayılı TKHK.’daki tüketici tanımından daha kapsamlıdır, çünkü tüketici kapsamına girmeyenler de kart hamili olabilir. Avrupa Birliği Direktiflerinde ve İsviçre Hukukunda ise tüzel kişi tüketici olarak kabul edilmemektedir¹⁹. Kart hamilinin tüketici niteliğini taşıması durumunda yeni TKHK. hükümleriyle korunacaktır.

6502 Sayılı TKHK.’a göre kredi veren *“mevzuatı gereği tüketicilere kredi vermeye yetkili olan gerçek veya tüzel kişiyi”* belirtmektedir. Kredi

¹⁸ Rona Serozan, Borçlar Özel Hukuku, İstanbul 2006, s.73.

¹⁹ Ceylan, Tez, s.52, dn.26, dn.262.

verenin tanımı BKKKK'da yapılmamıştır. Kart çıkaran kuruluş ise, "banka kartı veya kredi kartı düzenleme yetkisini haiz bankalar ile diğer kuruluşlar" dır (BKKKK.m.3 g). Kartlı sistem kuruluşu ise, "banka kartı veya kredi kartı sistemi kuran ve bu sisteme göre kart çıkarma veya üye işyeri anlaşması yapma yetkisi veren kuruluşlar" dır (BKKKK.m.3 f).

Üye işyeri, "üye işyeri anlaşması yapan kuruluşlar ile yaptığı sözleşme çerçevesinde kart hamiline mal veya hizmet satmayı veya nakit temin etmeyi kabul eden gerçek veya tüzel kişi" dir (BKKKK.m.3 i). Üye işyeri anlaşması yapan kuruluş, "banka kartı veya kredi kartı kabulünü sağlamak amacıyla işyerleriyle anlaşma yapan bankalar veya kuruluşlar" dır. (BKKKK.m.3 h)

Kredi kartı sözleşmesi bir "tüketici işlemidir". 6502 sayılı TKHK. m.3 l hükmüne göre tüketici işlemi "mal veya hizmet piyasalarında kamu tüzel kişileri de dahil olmak üzere ticari veya mesleki amaçlarla hareket eden veya onun adına ya da hesabına hareket eden gerçek veya tüzel kişiler ile tüketiciler arasında kurulan eser, taşıma, simsarlık, sigorta, vekalet, bankacılık ve benzeri sözleşmeler de dahil olmak üzere her türlü sözleşme ve hukuki işlemi" ni belirtmektedir. Eski 4077 sayılı TKHK. 'da tüketici işlemi "mal veya hizmet piyasalarında tüketici ile satıcı-sağlayıcı arasında yapılan her türlü hukuki işlem" i belirtmekteydi. Böylece yeni TKHK'na göre taraflarından birinin tüketici olduğu diğerinin ise ticari veya mesleki amaçlarla hareket eden gerçek veya tüzel kişi olması halinde her türlü işlem tüketici işlemi sayılacaktır. Bu durumda eskiye oranla yeni düzenlemede tüketici işleminin kapsamı çok genişlemiştir.

Kart çıkaran kuruluş, BKKKK. m.3 g hükmüne göre "banka kartı veya kredi kartı düzenleme yetkisini haiz bankalar ile diğer kuruluşları" belirtmektedir. Banka, BKKKK. m.3c hükmüne göre "mevduat bankaları ve katılım bankaları ile kalkınma ve yatırım bankalarını" belirtmektedir.

Kartlı Sistem Kuruluşu, BKKKK.m.3 f hükmüne göre "banka kartı veya kredi kartı sistemini kuran ve bu sisteme göre kart çıkarma veya üye işyeri anlaşması yapma yetkisi veren kuruluşları" belirtmektedir.

Üye İşyeri, BKKKK.m.3 i hükmüne göre "üye işyeri anlaşması yapan kuruluşlarla yaptığı sözleşme çerçevesinde kart hamiline mal veya hizmet satmayı veya nakit temin etmeyi kabul eden gerçek veya tüzel kişiyi" belirtmektedir.

Üye İşyeri Anlaşması Yapan Kuruluş, BKKKK.m.3 h hükmüne göre "banka kartı veya kredi kartı kabulünü sağlamak amacıyla işyerleriyle anlaşma yapan bankalar ya da kuruluşları" belirtmektedir.

BKHK m.3 hükmünde ayrıca kredi kartı sistemiyle ilgili diğer tanımlara da yer verilmiştir. Kurul, Kurum, harcama belgesi, nakit ödeme belgesi, son ödeme tarihi, dönem borcu, asgari tutar, alacak belgesi, bildirim, talep, şikayet ve itirazların neyi ifade ettiği düzenlenmiştir.

IV. Kredi Kartlarının Hukuki Niteliği

Kredi kartının tüketici hukuku, banka hukuku ve kuymetli evrak hukuku bakımından kredi²⁰ niteliği doktrinde tartışmalara yol açmıştır.

Kredi kartı uygulamasının hukuki bakımdan tüketici kredisi niteliğine sahip olup olmadığı doktrinde tartışılmıştır. 4077 sayılı TKHK'da Değişiklik Yapan 4822 sayılı Yasadan önce bu konu tartışmalıydı. Bu konu ,Bankacılık Kanunundaki kredi limitlerine, TKHK'daki tüketici kredilerine ilişkin hükmün uygulanıp uygulanmayacağı bakımlarından önemlidir.²¹

1.TKHK.'da Değişiklik Yapan 4822 Sayılı Yasadan Önce

TKHK'da Değişiklik Yapan Yasadan Önce 3182 sayılı Bankalar Kanunu 'na ilişkin 11 Nolu Tebliğ 'in düzenlemesi esas alınarak doktrinde çeşitli görüşler ileri sürülmüştür. Bu düzenleme şöyledir : "... kredi kartlarına tahsis edilen limitler gayrinakdi kredi kartlarının kullanımından doğan ve buna ilişkin ödemenin bankalarca gerçekleştirilmesi sonucunda kredi kartı hamilinden talep edilen tutar tahsil edilene kadar nakdi kredi olarak değerlendirilecek ve bu halde tahsil edilen limit ile nakdi kredi haline dönüşen tutar arasındaki fark gayrinakdi kredi olarak izlenmeye devam edilecektir". Burada 11 Nolu Tebliğ , bu ilişkiyi kredi olarak nitelemiştir. Tebliğ'de kullanılan „bu Kanunun uygulamasında“ ifadesinden ve kredi kartının banka bakımından risk doğurup doğurmadığı esas alındığından kredi kartı ilişkisi, sadece 3182 sayılı Kanun bakımından da kredi olarak düşünölmelidir.²²

²⁰ Kredi, nakdi-gayrinakdi kredi, açık-teminatlı keridi, doğrudan-dolaylı kredi, Türk parasıyla-yabancı parayla açılan kredi, kısa-orta-uzun vadeli kredi ve zirai, ticari ve tüketici kredisi olarak çeşitlere ayrılmaktadır. Cengiz Kostakoğlu, Banka Kredi Sözleşmeleri ve Kredi Kartından Doğan Uyuşmazlıklar –Akreditif, İstanbul 2006, s.241

²¹ Kuntalp, kredi kartı, s, 273.

²² Ömer Teoman, Hukuki Yönden Kredi Kartı Uygulaması, 2. Bası, İstanbul 1996 s.233.

Kuntalp,²³ kredi kartı ilişkisinde kredi işlevinin ikincil nitelikte olduğunu ileri sürerek gayrinakdi kredi niteliğinin tartışmasız olduğunu belirtmiştir. Kredi kartının nakdi kredi niteliği için kart hamilinin harcama tutarını taksitle ödemesi veya nakit çekmesi durumlarında nakdi kredi ilişkisi kurulduğunu açıklamıştır. Ancak daha sonraki çalışmasında²⁴ kredi kartının nakdi kredi niteliğinin kuşkulu olduğunu ileri sürmüştür. Kredi kartı, gayrinakdi kredi olarak değerlendirildiğinden dolayı tüketici kredisi sayılmaması gerektiğini belirtmiştir.

Teoman,²⁵ kredi kartı sisteminde kredi açma ilişkisi olmadığını çeşitli gerekçelerle ileri sürmüştür. Kredi alan kişinin aslında malvarlığında olmayan bir satın alma gücünü kazandığını, halbuki kredi kartında ise böyle bir durumun olmadığını, kart hamilinin nakit kullanma zorunda kalmadan malvarlığında olan bir satın alma gücünü kullandığını belirtmiştir. Satın alma gücünün, kredi olarak değerlendirilmesi için kredi karşılığında kredi borçlusunun faiz ve komisyon gibi bir değeri de ödemesi gerektiğini ve bu durumun da kredi kartında olmadığını, hamilin kredi kartıyla ilgili yaptığı harcama tutarını ödediğini ifade etmiştir. Ayrıca tarafların amacının, kredi ilişkisi olmadığını, kart hamilinin kartı kullanacağını kesin olmadığını ve nakit çekse de bunu hangi amaçla kullanacağını bilinmediğini belirtmiştir.

Kredi kartı ile sağlanan kredinin niteliği konusunda doktrinde, Teoman²⁶ ve Kuntalp,²⁷ kredi kartı hamilinin kullandığı kredinin "*tüketici kredisi*" olmadığını²⁸ görüşünü²⁸ ileri sürmüştür. Bu görüşe göre kredi kartı sisteminde bir kredi açma olgusu yoktur, kredi kartı nakit para ile alışveriş yapma zorunluluğunu ortadan kaldıran bir ödeme aracıdır.²⁹

Çeker'e³⁰ göre, ise kart hamilinin nakit ödemediği mal satın alarak ve hizmetleri kullanarak harcama yaptığı tarih ile borcun ödendiği tarih arasındaki sürede faizsiz krediden yararlanmaktadır.

²³ Kuntalp, kredi kartı, s.280-281.

²⁴ Erden Kuntalp, Kredi Kartının Hukuki Yapısı BKM A.Ş. Hukuki Açısından Banka ve Kredi Kartları Sempozyumu 11-13 Ekim 1996 Abant Bolu, s.7.

²⁵ Teoman, s.230.

²⁶ Teoman, s.233.

²⁷ Kuntalp, kredi kartı, s,284.

²⁸ Teoman, s.233.

²⁹ Teoman, s.228.

³⁰ Mustafa Çeker, Kredi Kartı Uygulaması ve Özel Hukuk Açısından Kredi Kartının Hukuka Aykırı Kullanımı, Ankara 1997, s.33-34.

Akipek,³¹ kredi kartının tüketici kredisi olduğunu, sadece birbirlerinden işleyiş bakımından farklı olduklarını belirtmiştir.

2. TKHK. 'da Değişiklik Yapan 4822 Sayılı Yasadan Sonra

TKHK.'da Değişiklik yapan 4822 sayılı Yasa , kredi kartı ilişkisinin kredi niteliğinde olup olmadığı konusunda tartışmayı sona erdirmiştir. TKHK.m.10/A hükmünde „Kredi kartı ile mal veya hizmet alımı sonucu nakdi krediye dönüşen veya kredi kartı ile çekim suretiyle kullanılan krediler de 10. madde hükümlerine tabidir. Ancak a,b,h,ı bentleri ile dördüncü fıkra hükmü uygulanmaz“. Bu madde, kredi kartının “ tüketici kredisi“ olduğunu belirtmiştir.

Kredi kartıyla ilgili işlemlere TKHK.'nun uygulanması için kart hamilinin tüketici olması ve mal veya hizmetin TKHK. kapsamına giren bir mal veya hizmet olması gerekir. Kredi kartının kredi niteliğinde olup olmadığı değerlendirilirken kredi kartı sözleşmesinde tarafların amaçları, kredi kartının sağladığı menfaatler ve sistemin işleyişi bir bütün olarak incelenmelidir.

Kart hamili, kart çıkaran kuruluşa kredi kartını kullandıktan sonra harcamanın bedelini ödemektedir. Kart hamilinin alışveriş sonundaki harcama bedelini daha sonra ödeme imkânına sahip olması, mevcut bir satın alma gücünün uzun süre korunması anlamındadır, çünkü kredi kartı olmasaydı harcama anında bu satın alma gücünü tüketenekti.³² Kart çıkaran kuruluş, kredi kartının kullanımı durumunda bir menfaat elde etmektedir. Bazı kart çıkaran kuruluşlar kredi kartıyla yapılan harcama tutarı dışında sisteme giriş ücreti ve yıllık aidat da almaktadır. Kart hamili, kredi kartı borcunu taksitle ödemek imkanına sahip olması durumunda alacağı taksitlendirilmiştir. *Kanımızca kredi kartı kullanarak mal veya hizmet edinen kart hamili harcama tutarını taksitlerle ödemesi satın alma gücünün bir süre daha korunmasını sağlamaktadır.*

³¹ Şebnem Akipek, Türk Hukuku ve Mukayeseli Hukuk Açısından Tüketici Kredisi, Doktora Tezi, Ankara 1999, s.10.

³² Kuntalp, kredi kartı, s.277.

İşgüzar³³, kredi kartının ödeme aracı ve kredi sağlama işlevleri olduğunu belirtmektedir. Aslan³⁴ ise kredi kartının tüketici kredisi sayıldığını, üst kavram olduğunu ve bu kavramın içine kart çıkaran kuruluşun sağladığı kredilerin yanında taksitli satışlar yoluyla satıcının sağladığı kredilerin de girdiğini belirtmektedir.

Kanımızca kredi kartındaki kredi, kart hamiline ödeme yapma aracı olmanın yanında kredi de sağlamaktadır. Ayrıca TKHK. ve BKKKK' da bu husus açıkça belirtilmiştir. Kredi kartı almak isteyen kişi, kart çıkaran kuruluşa başvurmalıdır. Kart çıkaran kuruluş, başvuruyu inceledikten sonra kredi kartını verebilir. Kart hamili, kredi kartı sistemine dahil olan üye işyerlerinden kredi kartını kullanarak alışveriş yapmaya yetkilidir. Kart hamili, alışveriş sonunda üye işyerinde düzenlenen harcama belgesini imzalar ve bu belgeyi üye işyeri, kart çıkaran kuruluşa verince ödemesini alır. Kart çıkaran kuruluş, kart hamiline hesap ekstresi göndererek bu miktarı talep eder³⁵.

3. 5464 Sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunundan Sonra

5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Hakkında Kanunu'nda kredi kartının tüketici kredisi olduğuna dair bir düzenleme içermektedir. Ancak kanunun amacından kredi kartlarına tüketici kredisi yönünde bir bakışa sahip olduğu anlaşılmaktadır. Bu Kanunun yaklaşımı kart hamili gerçek kişi ise kredi sağladığı yönündedir. Ancak tüzel kişi tacir adına düzenlenen kredi kartlarıyla ilgili olarak ticari iş karinesi gereği tacirlerin borçları ticaridir, tüzel kişi tacirler tüketici nitelendirilemez. *Kanımızca da ticari kredi kartları tüketici kredisi olarak değil , ticari kredi olarak düşünülmelidir.*

V. Kredi Kartı Sözleşmesinin Hukuki Niteliği

Kredi kartı sözleşmesinin hukuki niteliği, sözleşmenin tarafları olan kart hamili ve kart çıkaran kuruluşun sözleşme ilişkisine girerken taşıdıkları amaçları ve karşılıklı sahip oldukları hakları ve borçları incelenerek belirlenmelidir.

³³ Hasan İşgüzar, Banka Kredi Kartı Sözleşmeleri, Ankara 2003, s.155.

³⁴ İ. Yılmaz Aslan, 6502 sayılı Kanuna Göre Tüketici Hukuku, 4. Baskı, Bursa 2014, s. 393,394.

³⁵ Aslan, s.387.

Kredi kartı sözleşmesi, tüketici hukukunda 6502 sayılı yeni TKHK.m.3 1 bakımından bir tüketici sözleşmesidir. Tüketici sözleşmesinin ayırıcı özellikleri, mal veya hizmet arzına yönelik bir sözleşme olması, mal veya hizmetin tüketici tarafından ticari veya mesleki amaçlarla değil, kişisel, ailevi veya özel amaçlarla elde edilmesi ve taraflardan birinin tüketici olmasıdır.³⁶ Kredi kartı sözleşmesi, bireysel sözleşme değildir, standart sözleşmedir. Standart sözleşme,³⁷ çok sayıda içerikleri tamamen veya kısmen genel işlem koşullarıyla belirlenen sözleşme modeli olup, sözleşmenin kurulması sırasında taraflardan biri tarafından hazırlanan diğer tarafın ise sözleşmenin içeriğine etki edemediği bir modeldir. Bu sözleşmede tüketici, sözleşme kurulurken sözleşme şartlarına etki edemediğinden sözleşme yapma özgürlüğü sınırlanmıştır.

Kredi kartı sözleşmesinde, taraflar karşılıklı edimler üstlendiğinden bu sözleşme “*tam iki tarafa borç yükleyen*” bir sözleşmedir. Kart çıkaran kuruluş, kredi kartı düzenleme ve teslim etme, üye işyerlerinin kart hamiline verilen kredi kart kabul etmesini sağlama, kredi kartıyla yapılan harcama tutarlarının üye işyerlerine ödeme yükümlülükleri karşısında kart hamilinin de giriş aidatı, harcama belgesi tutarlarını ödeme yükümlülüğü gibi asli yükümlülükleri bulunduğundan iki tarafa da borç yüklemektedir. Bu sözleşme, tarafların bir kerede borçlarını ifa etmeleri sonucunda sona ermediğinden “*süreklili*” bir sözleşmedir.

5464 sayılı Kanundan önceki dönemde kredi kartı sözleşmesinin hukuki niteliği doktrinde tartışılmıştır. Üçüncü kişi yararına sözleşme, eser, hizmet, alacak temliki ve garanti sözleşmesi görüşleri ileri sürülmüştür. Baskın olan görüş,³⁸ kredi kartı sözleşmesinin atipik³⁹ bir sözleşme olduğu ve kendine özgü yapısı olduğu yönündeydi.

³⁶ Hasan Seçkin Ozanoğlu, Tüketici Sözleşmeleri Kavramı (Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un Maddi Anlamda Uygulanma Alanı) *AÜHFD*, Yıl :2001 C.50, S.1, s.67.

³⁷ Ayşe Havutçu, Açık İçerik Denetimi Yoluyla Tüketicinin Genel İşlem Şartlarına Karşı Korunması, İzmir 1999, s.33-34.

³⁸ Zevkliler/Aydoğdu, Tüketicinin Korunması Hukuku, 3. Baskı Ankara 2004,s.303-304, İşgüzar, s.66, Şener Akyol, Banka Sözleşmeleri, Ord. Prof. Dr. Kemaleddin Birsen'e Armağan, İstanbul, 2001,s.221-222.

³⁹ Atipik sözleşme, sözleşme özgürlüğü çerçevesinde gerek Yasada düzenlenmiş bulunan çeşitli sözleşmelere ilişkin öge ve koşulları bir araya getirerek yaratılan, gerekse yasada düzenlenen sözleşmelerin öğelerine yabancı kendine özgü öğelerden oluşan sözleşmelerdir. Murat Aydoğdu /Nalan Kahveci, Türk Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri, 2. Baskı, Ankara 2014,s.24.

5464 sayılı Kanundan önceki dönemde kart hamili ile kart çıkaran kuruluş arasındaki kredi kartı sözleşmesinden doğan ilişkinin üst kavram olan “iş görme sözleşmesi” olması doktrinde kabul edilmesine rağmen iş görme borcu doğuran sözleşmelerden hangisi olduğu konusunda çeşitli görüşler ilere sürülmüştür.

Birinci görüşe göre,⁴⁰bu ilişkinin kart çıkaran kuruluşun hamilin yaptığı harcamayı ödemesi nedeniyle “eser sözleşmesi” olduğu ileri sürülmüştür. Bu görüş, kredi kartı sözleşmesinin konusunun objektif bir sonuç doğurmak olmadığından eleştirilmiştir.⁴¹ *Kanımızca kredi kartı sözleşmesi eser sözleşmesi olarak nitelendirilmemelidir, çünkü bu sözleşme üye işyeri sözleşmesine de ihtiyaç duyduğundan tek başına bütünlük sağlamamaktadır. Kredi kartı sözleşmesinde kart çıkaran kuruluş, kart hamilinin kart kullanacağı işletme sayısını artırmak için çaba göstermek borcu altındadır. Kart çıkaran kuruluşun bu faaliyeti sonucunda bazı işyerleri sisteme girerken bazıları ise sistemden çıkabileceğinden kart çıkaran kuruluş belirli bir sonucu ortaya çıkarmayı garanti etmemektedir. Kart sahibi kredi kartını hiç kullanmazsa kart çıkaran kuruluşun üye işyerine ödeme yapma borcu doğmayacağından somut bir ödeme borcu olmayacaktır.*

İkinci görüşe göre,⁴² bu ilişkinin kart çıkaran kuruluşun temel borcunun kartı kullanmak için gerekli şartları oluşturmak olduğuna dayanılarak “hizmet sözleşmesi” olduğudur. Hizmet sözleşmesini diğer iş görme sözleşmelerinden ayıran en önemli unsur, işçinin işverenin emirlerine uygun olarak işini görmesidir. Kredi kartı sözleşmesinin “hizmet sözleşmesi” olduğunu ileri süren görüş, kart çıkaran kuruluşun kart hamilinin kredi kartını kullanarak mal veya hizmeti edinmesinde elverişli ortamı sağlaması borcunu temel almaktadır. *Kanımızca kredi kartı sözleşmesi “hizmet sözleşmesi” niteliğinde değildir, çünkü kart çıkaran kuruluş, kart hamilinin işvereni değildir, aralarında altlık-üstlük ilişkisi yoktur.*

Üçüncü görüş ise⁴³ kart çıkaran kuruluşun sadece kartı kullanmak için gerekli şartları oluşturma borcu yanında kart düzenlemek

⁴⁰ Bu görüşteki yazarlar için bkz. Teoman, s.165 dn.16; Çeker, kart çıkaran kuruluşun harcama belgesi tutarını ödemeyi garanti ettiği için bu ilişkinin eser sözleşmesi olduğunu ileri sürmüştür. Çeker, s.68.

⁴¹ Teoman, s.167.

⁴² Teoman, s.168.

⁴³ Kuntalp, s.9; İşgüzar, s.69; İ. Yılmaz Aslan, Tüketici Hukuku, 3.Baskı, Bursa 2006, s.368.

ve hamilin harcamalarını üye işyerine ödemek gibi diğer borçları bulunduğundan “vekalet sözleşmesi” hükümlerinin bu sözleşmeye uygulanması gerektiğini ileri sürmüştür. *Kanımızca kart çıkaran kuruluşun kartı kullanmak için gereken şartları hazırlama yanında diğer borçları da olduğundan vekalet sözleşmesi hükümleri kredi kartı sözleşmesine bünyesine uygun olduğu ölçüde uygulanabilir.*⁴⁴

Dördüncü görüş⁴⁵ ise bu sözleşmenin “kendine özgü bir sözleşme” olduğunu ileri sürmüştür.

5464 sayılı Kanundan sonra *kanımızca kredi kartı sözleşmesi, unsurları, tarafların yükümlülükleri, şekli yasada düzenlenmiş olduğundan atipik değildir. Kredi kullandırma, iş görme, teminat sağlama amaçlı özel bir sözleşmedir. Sürekli borç doğuran tam iki tarafa borç yükleyen bir çerçeveye sözleşmedir.*⁴⁶

VI. Üye İşyeri Sözleşmesinin Hukuki Niteliği

Kart çıkaran kuruluş ile üye işyeri arasındaki üye işyeri sözleşmesi, daha sonra kurulacak bireysel sözleşmelerden doğacak edimler öngörülerek oluşturulan sürekli borç ilişkisi şeklinde atipik karma muhtevalı bir çerçeve sözleşme olarak kabul edilmektedir.⁴⁷ *Kanımızca 5464 sayılı Kanun'dan sonra üye işyeri sözleşmesine ilişkin hükümler özel olarak düzenlendiğinden bu sözleşmeyi atipik değil, kanuni bir tip olarak düşünmek daha uygundur.*

Üye işyeri sözleşmesi, üye işyerinin kart kullanıcılarının ibraz edeceği kredi kartlarını herhangi bir süre ve sınırlama olmadan kabul etme yükümlülüğü altında olduğundan sürekli bir sözleşmedir. Bu sözleşme tam iki tarafa borç yükleyen bir sözleşmedir, çünkü üye işyerinin temel borcu yetkili hamilin ibraz ettiği kredi kartını kabul etme borcuna karşılık kart çıkaran kuruluş, harcama belgesi tutarını ödeme borcu altındadır.

Kart çıkaran kuruluş, üye işyeri için genel işlem koşulları hazırlamaktadır. Tip bir sözleşme olan bu sözleşmeden üye işyeri için kart hamilinin kredi kartını ödeme aracı olarak kullanmasını kabul

⁴⁴ Ceylan, Tez, s.90.

⁴⁵ Zevkliler/Aydoğdu, s.303-304; Akyol, s.221.

⁴⁶ Zevkliler/Aydoğdu, s.303-304, İsgüzar, s.66 vd.

⁴⁷ İsgüzar, s.71 dn.34 'de sayılan yazarlar.

etmek borcu doğar. Bu sözleşme, bu yönüyle *katıldığımız görüşe göre*⁴⁸ *“tam üçüncü kişi yararına sözleşme” olarak kabul edilmektedir.* Üçüncü kişi yararına sözleşmede, sözleşme konusu edimlerden birini sözleşme dışındaki üçüncü kişiye ifa edilmesini isteyen “vaad ettiren”, bu edimi ifa edeceğini belirten “vaad eden” ve lehine vaade bulunulan üçüncü kişi olan “lehtar” olarak üç taraf vardır. Kart hamili üçüncü kişi, sözleşmenin kuruluşunda sözleşmenin tarafı değildir. Kredi kartıyla ödemenin kabul edilmesini sağlayan “vaad ettiren”, üye işyerinin kredi kartını ödeme aracı olarak kabul etmesi “vadeden” ve kart hamili üçüncü kişi “lehtar” dır. İki taraf arasında sözleşme ile sözleşme dışında üçüncü kişi lehine hak kararlaştırılır.⁴⁹ Kart çıkaran kuruluş, üye işyerine -kart hamili- yararına kredi kartını nakitsiz ödeme aracı olarak kabul ettirme borcunu yüklediğinden, bu borcun ifasını kart hamiline karşı isteyebilir. Kart hamili tarafı olmadığı bu sözleşmeden doğan hakkını, üye işyerine karşı ileri sürebilme hakkına sahiptir.⁵⁰

Doktrinde üye işyeri sözleşmesinin “adi ortaklık” olduğu görüşü⁵¹ ileri sürülmüştür. *Kanımızca üye işyeri sözleşmesi, adi ortaklık sözleşmesi olarak nitelendirilemez, çünkü taraflar arasında ortaklık kurma iradesi yoktur, tarafların amaçları ortaklaşa elde edilen sonucu paylaşmak değildir. Bu sözleşmede, adi ortaklıktaki ortak amaca uygun davranma, özen gösterme, rekabet etmeme yükümlülükleri üye işyeri sözleşmesinde yoktur. Ortaklık sözleşmesi, ortakların eşitliği temeline dayalıdır. Bu nedenle amaç, yükümlülük, sözleşmenin niteliği ve sözleşmenin dayandığı temel bakımlarından iki sözleşme arasında farklar vardır.*

Üye işyeri sözleşmesi “dernek” ilişkisi de kanımızca değildir. Üye işyerinin ve kart çıkaran kuruluşun amaçları kartlı sistemden kazanç sağlamaktır, ayrıca dernekteki gibi bir tüzüğü yoktur.

Üye işyeri sözleşmesinin kart çıkaran kuruluşun temel yükümlülüğü olan harcama belgesi tutarlarını ödemek borcu nedeniyle hukuki bakımdan genel bir talimat, factoring, tahsil amacıyla yapılan temlik, kefalet, itibar emri, borcun yüklenilmesi, borca katılma, alacağın dev-

⁴⁸ Şener Akyol, Tam Üçüncü Kişi Yararına Sözleşme, İstanbul 1976,s.10 vd, İşgüzar, s.72.

⁴⁹ Akyol, üçüncü kişi, s.100.

⁵⁰ Arif Kocaman, Alacağın Temlikinin Benzer Üçlü İlişkiler karşısındaki Teorik Sınırı Sorunu, Ankara 1989, s.102.

⁵¹ Teoman, s.65 vd.

ri, garanti sözleşmesi, üçüncü kişi yararına ifanın üstlenilmesi, belgeli akreditif, havale olduğu görüşleri⁵² ileri sürülmüştür.

Kart hamilinin kredi kartıyla yaptığı harcamaların üye işyerine ödenmesi konusunda kart çıkaran kuruluşa verdiği çerçeve sözleşmeden doğan bir “genel talimat” olduğu görüşü *kanımızca kredi kartının üçüncü kişilerce hukuka aykırı kullanılmasından doğan bütün riskin kart hamiline ait olmasını gerektireceğinden, bu durum üye işyeri sözleşmesinin üçüncü kişi yararına olma özelliğine aykırıdır.*

*Üye işyeri sözleşmesi kanımızca “factoring sözleşmesi” olarak da nitelendirilemez, çünkü her iki sözleşme arasında birçok fark vardır. Kartlı sistemde kart hamilinin amacı, karttan bir kredi olarak yarar sağlamak değildir, factoringde ise müşteri nakit para elde etmek amaçındadır; üye işyerinin kart hamillerinin mali durumları hakkında bilgisi yokken, factoringde factör müşterisinin mali durumunu denetleyerek güvenilir bulunduğu borçlularından alacaklarını satın alır; kart hamili ancak üye işyeri olan işletmede kartını kullanacağını bildiği halde, factoringde borçlu, factör ile mal ithal ettiği alacaklısı arasındaki ilişkiyi bilmediği ve geçerli bir satış sözleşmesinden sonra factöre ödeme yapmak zorundadır; kart çıkaran kuruluş hem kart hamilinden hem üye işyerinin ödediği komisyonlardan gelir kazanırken, factör ise sadece müşterisinden kazanır.*⁵³

Kart çıkaran kuruluş, üye işyerinin kart hamilinden olan alacağını üye işyeri adına tahsil etmediğinden aralarındaki ilişki *kanımızca “ahsil amacıyla yapılan temlik” değildir.*

Üye işyeri sözleşmesi, kanımızca “kefalet sözleşmesi” değildir. Kefalet sözleşmesinin sebebi, borçlunun ödeme gücünün bulunmaması veya borcu ödemek istemesine karşı alacaklıya bir teminat sağlamaktır. Kredi kartı sisteminde daha başında kart hamilinin kredi kartıyla yaptığı harcamaların tutarının, kart çıkaran kuruluş tarafından ödeneceği kararlaştırıldığından burada bir teminat yoktur.

Üye işyeri sözleşmesi, kanımızca “itibar emri” değildir. Kartlı sistem bakımından kredinin verilmesi üçüncü kişinin, vekilin borçlusu olması ve ayrıca ifasının vade olarak ertelenmiş olması zorunludur, borçlu

⁵² İşgüzar, s.97 dn.47 ‘deki yazarlar.

⁵³ Teoman, s.284.

kart hamili gibi borcunu ifa etmekle sorumlu değilse, itibar emri yoktur, çünkü vekalet veren ancak üçüncü kişinin kredinin verilmiş olması nedeniyle doğan borcundan kefil sıfatıyla sorumludur.⁵⁴

Üye işyeri sözleşmesi kanımızca "borcun yüklenilmesi" de değildir. Borcun yüklenilmesinde üçüncü kişinin borçlunun yerine geçmiş olması ve bu kişinin alacaklıya karşı taahhüdünden kurtarılmış bulunması gerekir. Bu durum, kredi kartı sistemindeki tarafların iradesine uygun değildir. Kartlı sistemde üye işyerinin kendisinden mal veya hizmet satın alan hamili gerektiğinde takip etmek hakkından vazgeçtiğini ileri süremez.⁵⁵

Üye işyeri sözleşmesi kanımızca "borca katılma" da değildir, çünkü borca katılmada borca katılan kişi borçlu gibi aynı sebeple borç altına girdiğinden üye işyerine karşı kart hamilinin sahip olduğu tüm def'ileri ileri sürebilir. Kart çıkaran kuruluşlar, kart hamilleri ve üye işyerleriyle yaptıkları sözleşmelere mal satımı veya hizmet sunumundan doğan tüm def'ilerin kart çıkaran kuruluşa ileri sürülemeyeceği yönünde hükümler koyarlar, böylece üye işyeri ile kart hamilinin aralarındaki bedel ilişkisinden doğan edim ihlallerini kendi aralarında çözerler, bu durum borca katılma olmadığını göstermektedir.⁵⁶

Üye işyeri sözleşmesi "alacağın devri" kanımızca değildir, çünkü alacağın devrinde alacağı devreden alacağın varlığından sorumludur, böylece devralan sonradan alacağın olmadığı anlaşılınca borcu ifadan kaçınır veya daha önceden ödeme yapmışsa bunu geri isteyebilir. Kartlı sistemde ise üye işyeri harcama belgelerinin ödenebilirliğine güvenmek ister, bu nedenle bu türde iade talebi kartlı sisteme uymaktadır. Ayrıca alacağın devrinde alacağı, ivaz karşılığında devralan ancak alacak güvenilirse kazanç sağlayabilir, devreden alacağını indirimli devretmesi için alacağını güvenilir bulması gerekir. Kartlı sistemde alacağın temlikinden farklı olarak iki taraf değil, üç taraf ve üç ayrı sözleşme ilişkisi vardır. Kart çıkaran kuruluşun üye işyerine ödeme yapmak istemesi üçüncü kişiye karşı takip yapabilme hakkı veren bir alacağı devralması değildir.⁵⁷ Üye işyerinde tarafların amacı,

⁵⁴ Teoman, s.85.

⁵⁵ Teoman, s.85.

⁵⁶ Teoman, s.88.

⁵⁷ Teoman, s.91.

devir değildir.⁵⁸ Üye işyeri, bu sözleşmeyi daha fazla müşterinin kendi işyerinde alışveriş yapacağı ve kart çıkaran kuruluşun kartla yapılan ödemelerin bedelini ödeyeceği beklentisi içindedir. Kart çıkaran kuruluşun amacı da kart hamiline karşı bir iş görme sözleşmesine göre üye işyerinden alacağı komisyonlarla kâr elde etmektir.

Üye işyeri sözleşmesi kanımızca "garanti sözleşmesi" değildir, çünkü iki sözleşme birbirlerinden birçok açıdan farklıdır. Garanti görüşüne göre kart çıkaran kuruluşun garanti veren sıfatıyla üye işyerine ödeme yükümlülüğü edimini garanti ettiği kart hamilinin garanti verdiği üye işyerine karşı edimini ifa etmeme şartına bağlanmış olacaktır. Garanti sözleşmesinde, asıl sorumlu olan kişi lehine garanti verilen üçüncü kişidir, garanti verenin sorumluluğu ikinci sıradadır.⁵⁹ Halbuki üye işyeri sözleşmesinde kart çıkaran kuruluş, kart hamili tarafından üye işyerine harcama belgesi tutarını ödemesini garanti etmez, kart çıkaran kuruluş bizzat kendisi üye işyerine ödeme vaadinde bulunmaktadır. Üye işyeri sözleşmesine göre kart hamilinin yükümlülüğü edimini üye işyerine değil, kart çıkaran kuruluşa karşı ifa etmektir, kart çıkaran kuruluşun üye işyerine ödeme yapması kart hamilinin kendisine ödeme yapmasına bağlı değildir.

Üye işyeri sözleşmesi kanımızca "üçüncü kişi yararına sözleşme gereği borcun üstlenilmesi" niteliğinde değildir, çünkü kart çıkaran kuruluşun üye işyerlerine karşı çok kapsamlı ödeme yükümlülüğüne girmesi sonucudur. İfayı üstlenmede ifayı üstlenen, borçlu ile üçüncü kişi arasındaki sözleşmeden doğan tüm def'ileri ileri sürebilir. Bu durumda kart çıkaran kuruluşun kart hamiliyle yaptığı bir sözleşmedeki def'ileri ileri sürmesi, sistemi çalışamaz hale getirir. Kart çıkaran kuruluş her zaman ifayı üstlenen durumda değildir, çünkü ilgili kişi veya yerler bakımından parasal sınırlar sözleşmelerde olabilir. İfayı üstlenen kişi, borçluya yardım etmek amacını taşırken, kart çıkaran kuruluş kart hamilinin harcama tutarını öderken komisyon kazanmaktadır.⁶⁰

Üye işyeri sözleşmes, kanımızca "vekalet sözleşmesi" değildir, vekalet verenin kart kuruluşu, vekilin de üye işyeri olduğu düşünüldüğünde vekaletin konusu harcama belgesinin imzalanması karşılığında nakit talep

⁵⁸ Ceylan, Tez , s.63.

⁵⁹ Teoman, s.96-97.

⁶⁰ Teoman, s.99.

etmekten vazgeçmek, kart çıkaran kuruluştan aynı harcama belgesinin ibraz edilmesi halinde ödemede bulunmayı istemektir. Vekalet sözleşmesinde yapılacak işin vekalet verenin menfaatine ve iradesine uygun yapılması gerekir. Üye işyerinin kredi kartını kabul etmesi, kart çıkaran kuruluşun menfaatine ve iradesine uygundur. Ancak vekalet sözleşmesinde sonuç alınamamasında sorumluluk vekile ait değildir, üye işyeri sözleşmesinde ise bu sorumluluk üye işyerine yüklenebilir. Vekilin talimatına uymak ve dürüst hareket etmekle yükümlüyken, üye işyeri kendi edimini kart hamiline sunmak yükümlülüğü altında değildir.⁶¹

*Üye işyeri sözleşmesi, kanımızca "belgeli akreditif" değildir, çünkü akreditifte satış konusu mal hemen teslim edilmediği halde, kartlı sistemde üye işyeri sattığı malı hemen kart hamiline vermektedir. Belgeli akreditifte, mal üzerinde tasarrufu sağlayan belge mal bedelinin ödenmesinin güvencesi olduğu ve banka alıcıya bu belgeleri ancak satış parasının kendisine ödenmesinden sonra teslim ettiği halde, kartlı sistemde kart çıkaran kuruluş edimler değişiminde aracı değildir.*⁶²

*Üye işyeri sözleşmesi, kanımızca "havale" değildir, çünkü havalede kabulün bildirilmesi kartlı sisteme uymamaktadır, havalede gönderilenin havaleyi kabul etmesi için öncelikle kendisine havalenin bildirilmiş olması gerekir, kartlı sistemde kart çıkaran kuruluş üye işyeri henüz kendisine harcama belgesini ibraz etmemiş olsa bile kart hamilinin ödemesini kabul edebilir.*⁶³

Üye işyeri sözleşmesi kanımızca "soyut borç vaadi" değildir, çünkü soyut borç vaadinde bulunulması sırasındaki şekil ve irade sakatlıkları ileri sürülmesi kartlı sistem için zorluklar yaratır, bazı borçların kredi kartı ile ödenmesinde ahlâka, adaba veya kanuna aykırılığa sebep olabilir, soyut borç vaadi niteliği gereği bir kerelik somut bir edime ilişkindir, halbuki kredi kartı sisteminde sürekli borç ilişkisi söz konusudur, soyut borç ilişkisiyle tek taraflı borç altına girilirken, kart sisteminde tarafların yükümlülükleri karşılıklıdır.

Üye işyeri sözleşmesi kanımızca "ibra sözleşmesi" niteliğinde değildir, çünkü ibra sözleşmesinin var olduğu takdirde kart hamilinin borcu

⁶¹ Teoman, s.72.

⁶² Teoman, s.103.

⁶³ Teoman, s.106.

üye işyeriyle kart çıkaran kuruluş arasındaki kendi lehine imzalanan sözleşme uyarınca sona ermiş olacaktır, üye işyerinin kart hamiline karşı olan yükümlülüğü geçerliliğini korur, üye işyeri kart hamiline kesinlikle rücu edemez. Kart çıkaran kuruluş ödemelerini tatil veya iflas etmiş olması durumunda çelişki doğacaktır.

VII.Kredi Kartı Uygulamasında Kart Hamili ile Üye İşyeri Arasındaki Sözleşmenin Hukuki Niteliği

Kart hamili ile üye işyeri arasında sözleşme satış, kira veya eser gibi veya bunlardan birini veya birkaçını içeren bileşik veya karma veya kendine özgü bir sözleşme olabilir.⁶⁴ Üye işyeri, mal satıcısı veya hizmet sağlayıcısı olarak kredi kartı sistemi içinde yer aldığından bu sözleşmeden doğan yükümlülüklerinde bir değişiklik olmaz. Bu sözleşmenin diğer tarafı olan kart hamilinin borcu ise para borcudur. Kart hamili, borcunu kredi kartıyla ödemek zorunda değildir, ancak üye işyeri kart hamilinin nakit yerine kredi kartıyla ödemesini kabul etmek zorundadır.⁶⁵

VIII. 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun 'da Tüketici Kredisi Olarak Kredi Kartı Sözleşmeleri

1. Genel Olarak

Tüketici kredisi, 4077 s. TKHK. m.10 hükmünde, tüketicilerin bir mal veya hizmet edinmek amacıyla kredi verenden nakit olarak aldıkları kredi iken, 6502 s. TKHK. m.22 hükmünde ise kredi verenin tüketiciye faiz veya benzeri menfaat karşılığında ödemenin ertelenmesi, ödünç veya benzeri finansman şekilleri aracılığıyla kredi verdiği veya kredi vermeyi taahhüt ettiği sözleşmedir. Yeni TKHK. 'da tüketici kredisinin tanımı genişletilmiştir. Böylece sadece bir mal veya hizmet edinmek amacıyla nakit olarak kredi kullanılması dışında benzer finansman metotları da bu kapsama girmiştir.⁶⁶

⁶⁴ Teoman, s.198.

⁶⁵ Ceylan,Tez , s.187.

⁶⁶ İbrahim Murat Haznedar, "6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un Bankacılık Uygulamaları Bakımından Getirdiği Yenilikler", *İstanbul Barosu Dergisi* ,Mayıs-Haziran , C. 88 , s.2014/3, s.9.

Kanun koyucu, m.22/II hükmünde faiz veya faiz veya benzeri bir menfaat karşılığında, ödemenin üç aydan daha uzun süre ertelenmesi veya benzer şekilde taksitle ödeme imkanı sağlanması halinde kredi kartı sözleşmesinin tüketici kredisi sözleşmesi olacağını belirlemiştir. Tüketicinin ödemelerinin üç ayı aşmayacak şekilde ertelendiği kredi kartlarına ilişkin sözleşmeler ise tüketici kredisi sayılmamaktadır. Böylece Yeni TKHK.'na göre kredi kartı sözleşmesinin iki temel unsuru vardır. Birincisi, faiz veya menfaat karşılığında düzenlenmesidir. İkincisi ise ödemenin üç ay ve daha fazla ertelenmesi veya taksit imkanının sağlanmasıdır. Kredi veren tarafından tüketicinin kredi kartıyla yaptığı alışveriş bedellerini herhangi bir faiz, komisyon veya kredi kartı aracılığıyla kullanılan krediler, diğer tüketici kredilerinden farklıdır. Bu nedenle tüketici kredisi sözleşmesindeki bazı hükümler kredi kartı sözleşmesinde uygulanmayacaktır. Nakit tüketici kredilerinde tüketici, krediyi belirli bir süre içinde kullanıp kapatır ama kredi kartı kredisinde kapattıktan sonra tekrar tekrar kullanılabilir⁶⁷.

Eski TKHK.m.10/A hükmünde, kredi kartıyla mal veya hizmet alımı sonucu nakdi krediye dönüşen veya kredi kartıyla nakit çekim suretiyle kullanılan krediler de m.10 hükmündeki tüketici kredileri hükümlerine tabiydi⁶⁸. Ancak kredi kartı sözleşmesi bakımından bünyesine uygun olmayan bazı hükümler uygulanamazdı. Bunlar, m.10/II a (tüketici kredisi tutarı), m.10/II b (faiz ve diğer unsurlarla beraber toplam borç tutarı), m.10/II h (kredinin vadesinden önce kapatılmasına ilişkin şartlar), m.10/II ı (kredinin yabancı para cinsinden kullanılabilmesi durumunda geri ödemeye ilişkin taksitlerin ve toplam kredi tutarının hesaplanmasında hangi tarihteki kurun dikkate alınacağına ilişkin şartlar) ve dördüncü fıkra (erken ödemeye ilgili) hükümleriydi. Kredi kartı sözleşmesinde faizin hesaplandığı yıllık oran, ödeme tarihleri, anapara, faiz, fon ve diğer masrafların ayrı ayrı belirtildiği ödeme planı, istenecek teminatlar, akdi faiz oranının % 30 fazlasını geçmemek üzere gecikme faiz oranı, borçlunun temerrüde düşmesinin hukuki sonuçları yer alması gerekliydi.

⁶⁷ Aslan, s.430.

⁶⁸ Ebru Ceylan, "Tüketicinin Kredi Kartlarından Korunması", *İstanbul Barosu Dergisi Tüketici Hakları ve Rekabet Hukuku Özel Sayısı*, İstanbul 2007, s.27 vd.

2. Tüketici Kredisi Sayılan Kredi Kartı Sözleşmesinin Şekli

Kredi kartı sözleşmesinin şeklinin, 4077 sayılı TKHK.m.10 'da tüketici kredilerini düzenleyen madde gereği yazılı şekilde yapılması düzenlenmiştir.

Yeni TKHK.m.22/I 'e göre tüketici kredisi sayılan kredi kartı sözleşmesinde, tüketici kredisi sözleşmesinin şekil şartları geçerli olacaktır. Tüketici kredisi sözleşmelerinde şekil şartları geçerlilik şartıdır⁶⁹. Tüketici kredisi sözleşmesi, 6502 s. TKHK.m.22/III hükmüne ve m.4 /I hükmüne göre yazılı olarak yapılmadıkça geçerli olmaz. Sözleşmede zorunlu şekil şartları eksikse yaptırımı kesin hükümsüzlüktür. Kredi veren geçerli bir sözleşme yapmamışsa sonradan sözleşmenin geçersiz olduğunu tüketicinin aleyhine olacak şekilde ileri süremeyecektir.

Kredi kartı sözleşmesi bir tüketici sözleşmesi olduğundan, 6502 sayılı yeni TKHK.m.4 hükmündeki temel ilkelere göre bu sözleşme yazılı şekilde, bilgilendirmelerin en az on iki punto olarak, anlaşılabilir dilde ve açıklıkta ve okunabilir şekilde düzenlenmelidir ve sözleşmenin bir nüshası kağıt üzerinde veya kalıcı veri saklayıcısı ile tüketiciye verilmelidir. Kredi kartı sözleşmesinde bulunması gereken zorunlu olmayan şartlardan bir veya birkaçının bulunmaması durumunda eksiklik, sözleşmenin geçerli olmasını etkilemeyecektir. Bu eksikliği sözleşmeyi düzenleyen derhal gidermesi gereklidir. Eğer kredi veren bu yükümlülüğünü yerine getirmese m.77/I hükmü gereği 200 TL idari para cezası ödemek zorunda kalacaktır. Kredi kartı sözleşmesinde yer alan bir hükmün açık ve anlaşılır olmaması durumunda bu hüküm tüketici lehine yorumlanmalıdır.⁷⁰

BKHK.m.24 hükmünde ayrıntılı şekilde kredi kartlarında şekil şartları düzenlenmiş olduğundan TKHK.'da ayrıntılı bir şekil düzenlemesine ihtiyaç duyulmamıştır. BKHK.m.24 hükmüne ve BKHKY. m.17 hükmüne göre, kredi kartı sözleşmesi en az on iki punto ve koyu siyah harflerle hazırlanacak yazılı sözleşme ile düzenlenir. Sözleşmenin bir örneği kart hamilini ve varsa kefile verilir. Sözleşme hükümleri ve kartın kullanımı hakkında kart hamiline ayrıntılı bilgi verilmesi

⁶⁹ Akipek, s.113, Aydın Zevkliler/Emre Gökyayla, Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri, 12. bası, Ankara 2013, s. 393, 394.

⁷⁰ Aslan, s.315.

zorunludur. Kredi kartı sözleşmelerinde puntoları belirleyecek kadar şekil zorunluluğu getirilmesini nedeni, kredi verenin tüketiciyi aldatmasına karşı korumaktır. *Kanımca tüketicinin korunması bakımından sözleşmenin yazılı şekilde ve okunabilecek düzeyde koyu renkte yazılması tüketicinin dikkatini çekmek için olumludur.⁷¹ Zira BKKKK. yürürlüğe girmeden önce geçmişte pek çok banka kredi kartı sözleşmelerini küçük harflerle yazarak tüketicileri yanıltmıştır ve zarar görmesine neden olmuştur. Bu nedenle bu sözleşmelerde şekil zorunluluğu kanımca tüketiciyi korumaktadır.*

BKKKK.m.24 hükmüne göre kart çıkaran kuruluşların kart hamilleri ile kuracağı sözleşmelerin şekli ve içeriğinde yer alması gereken asgari hususlar Kurul tarafından belirlenir.

3. Tüketici Kredisi Sayılan Kredi Kartı Sözleşmesinde Sözleşme Öncesi Bilgilendirme Yükümlülüğü

6502 sayılı yeni TKHK. kapsamında tüketici kredisi sayılan kredi kartı sözleşmeleri için sözleşme öncesi bilgilendirme yükümlülüğü getirilmiştir. Böylece kredi veren ve varsa kredi aracısı tüketiciye sözleşme öncesi bilgi formunu sözleşmenin kurulmasından makul bir süre önce vermek zorundadır (TKHK.m.23). Eğer tüketiciye karşı kredi veren ve varsa kredi aracısı bilgi verme yükümlülüğüne aykırı hareket ederlerse TKHK.m.77 /I hükmü gereği 200 TL idari para cezası uygulanacaktır. Bilgilendirme formunun makul bir süre önce verilmesinin sebebi, tüketicinin sözleşmeyle ilgili düşünme süresine sahip olması ve bilinçli şekilde sözleşmeyi kurması içindir.⁷² *Kanımca, bu yeni düzenleme tüketicinin korunması bakımından isabetli olmuştur.*

Tüketicinin sözleşme şartları hakkında bilgilendirilmesi sözleşmenin kurulmasından önce etki altında kalmadan iradesini serbestçe oluşturması ve kullanması bakımından tam ve doğru bilgilendirilmesi önemlidir. Avrupa Adalet Divanı bilinçli tüketici modelini geliştirmiştir. Bunun anlamı tüketicinin bilinçli seçim yapabilmesi için ürünler hakkında bilgiye sahip olmasıdır. Bu nedenle AB Tüketici Kredileriyle ilgili Direktif 'nde de tüketicini bilgilendirilmesi düzenlenmiştir⁷³.

⁷¹ Ebru Ceylan, "Banka Kredi Kartları, 9. Panel -Banka Kredileri ve Tüketiciler", Banka ve Finans Hukuku Panel ve Seminer Notları, İstanbul Barosu Yayını, Mart 2009, s.932.

⁷² Önal, s.36.

⁷³ Ebru Ceylan, "Avrupa Birliği Hukukunda ve Türk Hukukunda Tüketici Kredileri

4. Tüketici Kredisi Sayılan Kredi Kartı Sözleşmesinin Unsurları ve Şartları

Tüketici kredisi sayılan kredi kartı sözleşmesinin unsurları krediyi kullanan kişinin tüketici olması, kredi verenin ise mevzuatı gereği tüketicilere kredi vermeye yetkili olan gerçek veya tüzel kişi olması ve kredinin faiz veya faiz veya benzeri bir menfaat karşılığında, ödemenin üç aydan daha uzun süre ertelenmesi veya benzer şekilde taksitle ödeme imkanı sağlanması halinde kullanılmasıdır. Bu sözleşmenin tarafları, tüketici ve kredi verendir.⁷⁴ Tüketici, 6502 s. TKHK.m.3k hükmüne göre ticari veya mesleki olmayan amaçlarla hareket eden gerçek veya tüzel kişidir. Yeni TKHK. 'da eski TKHK.'dan farklı olarak edinen, kullanan ve yararlanan ifadeleri kullanılmamıştır.

Kredi veren ise 6502 s. TKHK.m.3ğ hükmüne göre mevzuatı gereği tüketicilere kredi veren gerçek veya tüzel kişidir. Yeni TKHK.'da kredi vermeye yetkili olanlar tek tek sayılmamıştır. Kanımca yeni tanım eskisine göre daha kapsayıcı olmuştur.

Tüketici kredisi sayılan kredi kartı sözleşmesinin kurulması için tarafların birbirine uygun ve karşılıklı irade açıklamaları gereklidir. Bu sözleşmede faiz veya benzeri menfaat ile kredi verme veya kredi verme taahhüdü karşılıklı değişime konu olan edimlerdir. Kredi veren tüketicilere kredi verecektir, tüketici de kredi verene faiz veya benzeri bir menfaat sağlayacaktır.

Kredi kartı sözleşmelerini düzenleyen kart çıkaran kuruluşların sözleşmeye haksız şartlar koyarak tüketicilere zarar vermeleri uygulamada görülen en önemli sorunlardan biridir. Kredi kartı sözleşmesi hukuki nitelik olarak bir " tüketici sözleşmesi" niteliği taşıdığından tüketici sözleşmelerinde haksız şartları düzenleyen m.5 hükmündeki korumadan kredi kartı kullanan bütün tüketiciler yararlanacaktır. Kredi kartı düzenleyen kart çıkaran kuruluşun tek yanlı, soyut ve genel olarak önceden psikolojik baskı altında olmadan bütün olasılıkları düşünerek dilediği gibi sözleşme şartlarının hazırlanması durumunda tüketici pazarlık ve görüşme imkanından yoksun olarak sözleşmeyi olduğu gibi kabul etmek veya reddetmekten başka seçeneğe sahip de-

⁷⁴ -II" , *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S. 80 Ocak-Şubat 2009 , s.127.
Ebru Ceylan, *Banka ve Kredi Kartları*, 20.03.2006 Günlü Sempozyumun Notları, İstanbul Barosu Yayınları , İstanbul 2006 , s.41.

ğildir. Tüketici, genel işlem şartlarını içeren standart sözleşme metnini değiştirme yetkisine sahip değildir.⁷⁵ Bu durum, taraflar arasındaki sözleşmede eşit olmaları prensibini, sözleşme özgürlüğü prensibini ve sözleşme adaletini bozmaktadır.⁷⁶ Tüketicinin güçlü şirketler karşısında ekonomik ve sosyal bakımdan güçsüz, bilgisiz, tecrübesiz olması, sonuçta sömürülmesi sonucunu doğurmaktadır.

Standart bir sözleşme olan kredi kartı sözleşmesinin içeriğine tüketicilerin etki edememesi nedeniyle tüketici aleyhine hüküm doğuran ve müzakere edilme imkanı bulunmayan şartları "haksız şart" niteliğinde olup kesin olarak geçersizdir. 6502 s. Yeni TKHK. m.5 hükmünde düzenlenen "haksız şartlar" bütün tüketici işlemleri için geçerlidir. Bu hükme göre tüketiciyle müzakere edilmeden sözleşmeye dahil edilen ve tarafların sözleşmeden doğan hak ve yükümlülüklerinde dürüstlük kuralına aykırı düşecek biçimde tüketici aleyhine dengesizliğe neden olan şartlar böyle şartlardır.

Haksız şartlar ile genel işlem şartları aynı kavramı ifade etmez. Taraflardan birinin tüketici olmadığı sözleşmelerde genel işlem şartlarının sınırlandırılması ilk kez hukukumuzda yeni Türk Borçlar Kanunu'nun m.20-25 hükümleriyle düzenlenmiştir.⁷⁷ Bir genel işlem şartı haksız şart niteliğinde olabilir veya olmayabilir⁷⁸. Tanım bakımından her iki düzenleme karşılaştırıldığında TBK.m.20 hükmünde "ileride çok sayıda sözleşmede kullanma amacı" arandığından TKHK.m.5 hükmüne göre daha geniştir. Ayrıca TKHK. ile sadece içerik denetimi ve yorum denetimi düzenlendiği halde, TBK. ile fazladan yürürlük denetimi de düzenlenmiştir. TKHK'ndeki haksız şart düzenlemesi, TBK. hükümlerine göre özel hüküm niteliğindedir.⁷⁹

⁷⁵ Ebru Ceylan, "Genel İşlem Koşulları", Borçlar Hukuku Genel Hükümler Konferansları I, Prof. Dr. İsmet Sungurbey'e Armağan, İstanbul Barosu Yayınları, s.172 vd.

⁷⁶ Mehmet Bahtiyar, "Banka ve Kredi Kartları Kanunu'nun Sözleşmenin Şekli ve Genel İşlem Şartlarına İlişkin 24-26 Maddelerinin Değerlendirilmesi", 5464 Sayılı Banka ve Kredi Kartları Kanunu'nun Değerlendirilmesi ve Yol Açtığı Sorunlar, İstanbul 2009, s.83, 84.

⁷⁷ M. Kemal Oğuzman /Turgut Öz, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, C. 1, 6098 Sayılı Yeni Türk Borçlar Kanunu'na Göre Güncellenip Genişletilmiş 11. bası, İstanbul 2013, s.164.

⁷⁸ Ceylan, Genel İşlem, s. 184; Ebru Ceylan, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun Getirdiği Önemli Yenilikler ve Değişiklikler, İstanbul Barosu Yayınları, İstanbul 2012, s.25.

⁷⁹ Ebru Ceylan, "6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'da Tüketici

Tüketici Sözleşmelerindeki Haksız Şartlar Hakkındaki Yönetmelik⁸⁰ m.7 hükmüne göre tüketiciyle kurulan sözleşmelerde yer alan haksız şartlar kesin olarak hükümsüzdür. Ancak sözleşmenin haksız şartlar dışındaki hükümleri geçerliliğini korur. Bu durumda sözleşmeyi düzenleyen, kesin olarak hükümsüz sayılan şartlar olmasaydı diğer hükümlerle sözleşmeyi yapmayacak olduğunu ileri süremez. Bu Yönetmeliğin haksız şartların denetimini düzenleyen m.8 hükmüne göre Bakanlığın, haksız şartların sözleşme metinlerinden çıkarılması veya kullanılmasının önlenmesi için gerekli tedbirleri alacağı, Bakanlığın sözleşmeyi düzenleyene otuz gün süre vereceği, Bakanlığın bu süreyi gerekli görürse doksan güne kadar uzatacağı düzenlenmiştir. Ayrıca haksız şart olarak tespit edilen şartların sözleşmeyi düzenleyen tarafından tüketicilere açık ve anlaşılır biçimde yazılı veya elektronik ortamda bildirilmesi durumunda, tespit tarihinden önce kurulan ve halen geçerli olan sözleşme metinlerinden bu şartların çıkarıldığı kabul edilecektir. Sözleşmeyi düzenleyen Bakanlığın verdiği sürenin bitimine kadar haksız şartları sözleşme metninden çıkarmazsa her bir sözleşme için m.77 hükmü gereği para cezası uygulanacaktır. Diğer kredi kartı sözleşmelerindeki haksız şartların da sözleşme metninde bulunması BKKKK.m.24/IV'de yasaklanmıştır.

TKHK.m.22 /II hükmünde, tüketici kredisi sayılan kredi kartı sözleşmesine uygulanacak faiz oranı kredi kartı sözleşmesindeki orandır. Bu orandan daha fazla olamayacağını m.22/II hükmü belirtmektedir.

Doktrinde Reisoğlu,⁸¹ bankalar tarafından kullanılan kredilerin TTK.m.19/II 'ye göre ticari iş olduğunun kabul edilmesi gerektiğini, ticari işlerde faizin TTK.m.8/II gereği serbestçe belirlenmesi gerektiğini belirtmiştir. Reisoğlu, tüketici kredisi sözleşmesinin ve kredi kartı sözleşmesinin ticari iş sayılmasını engelleyen bir maddenin Kanunlarda yer almadığından hareketle ve bankaların tüm işlem ve fiillerinin ticari iş olması nedeniyle tüketici kredisi sayılan kredi kartı sözleşme-

Kredisi Hakkında Yeni Düzenlemeler" , *İstanbul Barosu Dergisi Tüketici Hakları ve Rekabet Hukuku Özel Sayısı* , C. 88 , 2014 Özel Sayı : 1, s.70.

⁸⁰ RG. T. 17.09.2014. S.29033. Bu Yönetmeliğin yayımı tarihinde yürürlüğe girmesiyle, 13.06.2003 tarihli ve 25137 sayılı RG. 'de yayımlanan Tüketici Sözleşmelerinde Haksız Şartlar Hakkında Yönetmeliği yürürlükten kalkmıştır.

⁸¹ Seza Reisoğlu, "Tüketici Kredilerinde ve Kredi Kartı İşlemlerinde Uygulanan Akdi ve Temerrüt Faizleri Oranları" , *Bankacılar Dergisi*, S.90, 2014, s.112 vd.

sine uygulanacak faizler hakkında TTK.m.8 ve m.9 hükümlerinin göz önünde tutulması gerektiğini ileri sürmüştür.⁸² TTK.m.8/III hükmünde belirtilen “Tüketicinin korunmasına ilişkin hükümler saklıdır” fıkrasının tüketici kredisinin ticari iş sayılmasını engellemeyeceğini belirtmiştir. Ancak doktrinde⁸³ ve pek çok Yargıtay kararlarında⁸⁴ TKHK. çerçevesindeki kredilerde akdi faiz ve temerrüt faizinin TBK.m.88 ve m.120 hükümlerinde belirtilen sınırlamalara uygun olarak belirlenmesi gerektiği ileri sürülmektedir.

6502 sayılı yeni TKHK. m.4/VII hükmüne, tüketici kredisi sayılan kredi kartları tüketici işlemi olduğundan tabidir. Bu hüküm gereği temerrüt hali de dahil olmak üzere tüketici işlemlerinde bileşik faiz uygulanması yasaklanmıştır. Diğer kredi kartı sözleşmeleri için de 5464 sayılı K.m.26 hükmü de bileşik faizi yasaklamıştır.

Tüketici kredisi sayılmayan diğer kredi kartı sözleşmelerinde sözleşme şartlarını düzenleyen BKKKK.m.24 hükmüne göre, kart çıkaran kuruluşların kart hamilleri ile kuracağı kredi kartı sözleşmelerinin şekli ve içeriğinde yer alması gereken asgari hususlar ise BDDK tarafından belirlenir (m.24/II).

Tüketici kredisi sayılmayan diğer kredi kartı sözleşmelerinde sözleşmede belirlenen asgari tutar dönem borcunun % 20'sinden aşağı olamaz. Kurul, Hazine Müsteşarlığı ve T.C. Merkez Bankasının olumlu görüşünü alarak bu oranı % 40'a kadar arttırmaya, arttırdığı oranı % 20 ye kadar düşürmeye veya belirtilen sınırlar içinde bu oranı kart hamili grupları itibariyle farklılaştırmaya yetkilidir. Hesap özetinde yer alan asgari ödeme tutarı son ödeme tarihinde ödenmediği takdirde kart hamili ödenmeyen tutar için sözleşmede öngörülen gecikme faizi dışında bir yükümlülük altına sokulamaz (BKKKK. m.24/III).

Kart hamilinin yaptığı işlemler nedeniyle kendisinden sadece sözleşmede yer alan faiz, masraf istenebilir, sözleşmede yer almayan faiz ve masraf ise talep edilemez ve kart hamilinin hesabından kesilemez.

⁸² Reisoğlu, s.115.

⁸³ Murat Aydoğdu, “6098 Sayılı Türk Borçlar Kanununda Faiziyle İlgili Düzenlemeler”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 12, S.1, 2010 , s.122.

⁸⁴ Y.13. HD. T. 09/12/2013 E. 2013/18014 K.2013/30720 (Reisoğlu, s.118) ; Y.13. HD.T.16.04.2013/30885 K.2014/1935 (Reisoğlu, s.118). Bu kararlarda, TBK.m.88 ve TBK.m.120 hükümlerinin emredici niteliği nedeniyle getirilen sınırlamalar dikkate alınmıştır.

Sözleşmede kart hamilinin haklarını zedeleyici ve kart çıkaran kuruluş lehine tek taraflı haksız şartlar sağlayan hükümlere yer verilmesi yasaktır (BKKKK. m.24/IV)

Tüketici kredisi sayılmayan kredi kartı sözleşmelerinde, sözleşmede faiz oranı, BKKKK.m.26 hükmünde⁸⁵ düzenlenmiştir. Faiz hesabıyla ilgili BKKKK.m.26/III hükmüne dayanılarak çıkarılan son Tebliğ olan Kredi Kartı İşlemlerinde Uygulanacak Azami Faiz Oranları Hakkındaki Tebliğ'e göre,⁸⁶ kredi kartı işlemlerinde uygulanacak azami akdi ve gecikme faiz oranlarının belirlenmesine ilişkin usul ve esasları düzenlenmiştir. Bu Tebliğ'in m.4 hükmünde azami faiz oranları,⁸⁷ m.5

⁸⁵ BKKKK.m.26 hükmüne göre "Bir hesap dönemine ilişkin toplam borç tutarı veya hesap bakiyesi üzerinden o döneme ilişkin hesap özeti düzenlendiği hesap kesim tarihinden önceki bir tarih itibarıyla faiz yürütüleceğine ilişkin kayıtlar hükümsüzdür. Nakit kullanımına ilişkin borçlar hakkında işlem tarihi esas alınabilir. Nakit kullanımı kapsamında değerlendirilecek işlemler Kurulca belirlenir. Dönem borcunun bir kısmının ödenmesi halinde hesap bakiyesi üzerinden faiz hesaplanır. Kalan hesap bakiyesine asgari tutar ve üzerinde ödeme yapılması durumunda akdi faiz, asgari tutarın altında ödeme yapılması durumunda ise gecikme faizi uygulanır. Temerrüt hali de dahil olmak üzere kart uygulamasından doğan borçlarda bileşik faiz uygulanmaz. Türkiye Cumhuriyeti merkez Bankası, azami akdi ve gecikme faiz oranlarını tespit etmeye yetkilidir ve belirlediği bu oranları 3 ayda bir açıklar. Hesap kesim tarihi ile son ödeme tarihi arasında on günden az bir süre olamaz. Katılım bankaları açısından bu kanun uygulamasında yer alan faiz kar payı, gecikme faizi ise gecikme cezası olarak uygulanır. 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanununun 10. maddesinin ikinci fıkrasının f bendi kredi kartları için uygulanmaz."

⁸⁶ RG. T. 22. 10. 2014 S.29153.

⁸⁷ Azami akdi faiz oranlarının belirlenmesi

MADDE 4 - (1) Kredi kartı işlemlerinde uygulanacak aylık azami akdi faiz oranlarının belirlenmesinde, bankalar tarafından Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına haftalık olarak bildirilen ve ilgili hafta içinde Türk lirası cinsinden kullanılan ihtiyaç kredilerine uygulanan diğer maliyetler dâhil ağırlıklı ortalama efektif yıllık faiz oranları esas alınır. Bu oranlar bankacılık sektörü için toplulaştırılır ve aylık basit faiz oranı karşılığı hesaplanır. Bu oranın son on üç haftalık basit aritmetik ortalaması alınarak "ihtiyaç kredisi aylık faiz oranı" hesaplanır.

(2) Türk lirası cinsinden kredi kartı işlemlerinde uygulanacak aylık azami akdi faiz oranı, birinci fıkrada belirtilen esaslara göre hesaplanan ihtiyaç kredisi aylık faiz oranı;

a) Yüzde 1,15 ve yüzde 1,59 aralığında ise yüzde 2,02,

b) Yüzde 1,59'dan büyük ise, ihtiyaç kredisi aylık faiz oranına 43 baz puan eklenmesiyle bulunan oran,

c) Yüzde 1,15'ten küçük ise, ihtiyaç kredisi aylık faiz oranına 87 baz puan eklenmesiyle bulunan oran, olarak belirlenir.

(3) Yabancı para cinsinden kredi kartı işlemlerinde uygulanacak aylık azami akdi faiz oranı, Türk lirası cinsinden kredi kartı işlemlerinde uygulanacak aylık azami akdi faiz oranının yüzde 80'i olarak belirlenir.

hükmünde azami gecikme faiz oranları ⁸⁸ belirtilmiştir. Bu sözleşmelerde yer alması gereken zorunlu unsurlar, BKKKY.m.17 hükmünde ayrıntılı olarak düzenlenmiştir.

5. Tüketici Kredisi Sayılan Kredi Kartı Sözleşmesinde Cayma Hakkı

Kredi kartlarına ilişkin bütün sözleşmeler tüketici kredisi sayılmadığından bütün kredi sözleşmelerinde cayma hakkı yoktur, sadece tüketici kredisi sayılan kredi kartı sözleşmesinde cayma hakkı vardır. Cayma hakkı, tüketici kredisi sayılan kredi kartı sözleşmesinde tüketicinin lehine olarak yeni TKHK. 'nun getirdiği en önemli düzenlemelerden biridir. *Tüketicinin korunması bakımından tüketiciye cayma hakkının tanınması kanımızca olumlu bir gelişmedir.* Tüketici kredisi sayılan kredi kartı sözleşmesinde cayma hakkı m.24 hükmünde düzenlenmiştir.

Cayma hakkıyla ilgili doktrinde çeşitli görüşler ileri sürülmüşse de⁸⁹ hakim görüş kanundan doğan bozucu yenilik doğuran bir hak olduğu görüşüdür. ⁹⁰ Cayma hakkı bir yenilik doğuran hak olduğundan kullanılmakla tüenecektir, geri alınamayacaktır ve kanunda belirtilen hak düşürücü süreye bağlı olacaktır. Cayma hakkı kullanıldığında yeni bir hukuki durum doğmaktadır. Bu hakkın kullanılmasıyla sözleşme geriye etkili olarak ortadan kalkmaktadır.⁹¹ Yeni TKHK.m.24

⁸⁸ Azami gecikme faiz oranlarının belirlenmesi

MADDE 5 - (1) Türk lirası cinsinden kredi kartı işlemlerinde uygulanacak aylık azami gecikme faiz oranı, Türk lirası cinsinden kredi kartı işlemlerinde uygulanacak aylık azami akdi faiz oranına 50 baz puan eklenerek belirlenir.

(2) Yabancı para cinsinden kredi kartı işlemlerinde uygulanacak aylık azami gecikme faiz oranı, yabancı para cinsinden kredi kartı işlemlerinde uygulanacak aylık azami akdi faiz oranına 50 baz puan eklenerek belirlenir.

⁸⁹ Serozan, cayma hakkının geri alma hakkının aksine sadece borçlandırıcı işlemi kapsadığını, tasarruf işlemi kapsamadığını belirtmiştir. Rona Serozan, *Sözleşmeden Dönme*, 2. Baskı, İstanbul 200, s.144.

⁹⁰ Serozan, *Dönme*, s.124; Çağlar Özel, *Mukayeseli Hukuk Işığında Tüketiciyi Koruyan Geri Alma Hakkı*, Ankara 1999, s.74 vd., Tamer İnal, *Tüketici Kredileri ve Tüketici Kredisi Sözleşmeleri*, 3. baskı İstanbul 2014, s.334;M. Alper Gümüş, 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Şerhi C. I , İstanbul 2014, s.186.

⁹¹ Davut Gürses, "6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun 'a Göre Tüketici Kredisi Sözleşmelerinde Cayma Hakkı", *Legal Hukuk Dergisi*, C. 12, S. 140, Yıl 2014, s.274.

hükmünde, tüketici kredisi sayılan kredi kartı sözleşmesinde “cayma hakkı” ifadesi kullanılmıştır. *Cayma hakkı ifadesinin kullanılması kanımca isabetli olmuştur, çünkü tüketici sözleşmeden caydıktan sonra krediyi geri ödeyecektir. Burada geçmişe etki vardır, fesih ise ileri etkili sona erdirdiğinden kullanılmaması kanımızca daha isabetli olmuştur.*

Cayma hakkı, tüketicinin korunmasına hizmet eden bir haktır. Bu hak, Kanunda sadece tüketiciye verilmiştir, kredi verene verilmemiştir. Cayma hakkının tüketiciye tanınmasının sebebi, sözleşme kurulduktan sonra ekonomik olarak altından kalkamayacağı kredi borçlarından kurtulması için kendisine bir şans verilmesi içindir.⁹²

Kredi verenin cayma hakkıyla ilgili kredi vereni bilgilendirme yükümlülüğü vardır. Bu yükümlülük kapsamına cayma hakkının varlığı, hakkın kullanım süresi, kredi kullanılmış ise bu hakkın nasıl kullanılacağı ve iade konusu ve iletişim bilgilerini vermek girmektedir⁹³. AB Tüketici Kredileri Direktifi m.14 hükmüne göre bilgilendirme eksikliği devam ettiği sürece cayma hakkına ilişkin süre işlemeyecektir.⁹⁴ Yeni TKHK.’nda, AB Tüketici Kredileri Direktifi m.14 ‘ün aksine cayma hakkının sözleşmenin kurulmasıyla mı yoksa kredi verenin edimini ifa etmesiyle mi başlayacağı konusunda açık bir hüküm yoktur. Ancak Yeni TKHK.m.24/III hükmünde tüketicinin krediden yararlandığı durumlarda caymaya ilişkin kuralların düzenlenmesi nedeniyle bu hakkın sözleşmenin kurulmasıyla doğduğu anlaşılmaktadır. Cayma hakkı konusunda kredi veren, tüketiciye bilgi verdiğini ispatla yükümlüdür. *Kanımca ispat yükünü kredi vereni yüklemesi isabetlidir.*

Tüketici, cayma hakkını tüketici kredisi sayılan kredi kartı sözleşmesinde sözleşmenin kurulmasından itibaren kredi verene yönelteceği bir irade beyanıyla kullanacaktır. Tüketicinin cayma hakkıyla ilgili bildirim cayma süresi içinde kredi verene yöneltmiş olması yeterlidir. Cayma bildiriminin şekliyle ilgili Yeni TKHK.’nda bir şekil belirtilme-

⁹² Gürses, s.277.

⁹³ Gürses, s.278.

⁹⁴ Yeşim Atamer, “Tüketici Kredisi Hukukunda Reform Projeleri ve Avrupa Birliği Hukuku ile Uyum”, Türk İsviçre Hukuk Günleri, Banka ve Tüketici Hukuku Sorunları Sempozyumu, İstanbul 2010, s.257.

diğinden tüketici cayma bildirimini yazılı veya sözlü olarak yapabilir. Ancak tüketicinin cayma bildirimini yazılı yapması ispatlamada kolaylık bakımından tüketicinin daha fazla menfaatine olacaktır.

Tüketicinin cayma hakkını kullanması için kredi verenle tüketici arasında bir kredi kartı sözleşmesinin kurulmuş olması ve hak düşürücü süre olan on dört gün içinde hakkını kullanması gereklidir. Tüketici, herhangi bir gerekçe göstermeksizin ve cezai şart ödemeksizin bu hakkını kullanabilir.

Tüketici, krediyi kullanmadan cayma bildiriminde bulunmuşsa, taraflar arasındaki sözleşme ilişkisi sona erecektir.

Tüketici, krediyi kullandıktan sonra cayma hakkını kullanmışsa krediden yararlandığı hallerde anaparayı ve kredinin kullanıldığı tarihten anaparanın geri ödendiği tarihe kadar olan sürede tahakkuk eden faizi en geç cayma bildirimini kredi verene göndermesinden sonra otuz gün içinde geri ödemelidir. Bu süre içinde ödeme yapılmazsa tüketici kredisinden cayılmamış sayılmaktadır. Faiz, akdi faiz oranına göre hesaplanır. Bu faiz oranı, cayılan sözleşmede belirtilen ve tarafların anlaştığı orandır. Tüketiciden, kredi veren hesaplanan akdi faiz ve bir kamu kurum veya kuruluşuna veya üçüncü kişilere ödenmiş olan masraflar dışında herhangi bir bedel talep etmeyecektir. Bu hüküm gereği kredi veren tarafından kredi kullanımı sebebiyle üçüncü kişilere ödenen masrafların da tüketiciden istenebileceğinin açıkça düzenlenmiş olması tüketicinin üzerine bu masrafları ödemeye yükümlü olması tüketicinin aleyhine olmuştur. *Kanımızca kamu kurum ve kuruluşları bir hizmet ifa etmişse bu durumda tüketiciden masraf talep edilmelidir, eğer bir hizmet ifa etmemişse masraf talep edilmemelidir.*

Tüketici kredisi sayılmayan diğer kredi kartı sözleşmesinin sona ermesiyle ilgili hükümler, BKKKK.m.25/II ve BKKKY. m.18/II'de düzenlenmiştir. Kart hamili kredi kartını veren kuruma başvurarak fesih hakkına sahiptir. Kredi kartı sözleşmesinin sona ermesinde ifade olarak "fesih" ifadesi kullanılmıştır. Fesih hakkı, sürekli borç doğuran sözleşmeyi ileriye etkili olarak sona erdiren bozucu yenilik doğuran haktır⁹⁵.

⁹⁵ Oğuzman/Öz, s.452.

6. Tüketici Kredisi Sayılan Kredi Kartı Sözleşmesinde Değişiklikler

a.Faiz Dışı Değişiklikler

6502 sayılı TKHK.m.26 hükmünde, tüketici kredisi sözleşmesinde değişiklik yapılması düzenlenmiştir. Bu hükümde belirli süreli tüketici kredisi sözleşmesinin şartlarının tüketici aleyhine değiştirilmesi yasaklanmıştır.

Belirsiz süreli sözleşme niteliğinde kabul edilen kredi kartı sözleşmesinde, faiz dışı yapılacak değişiklikler Yeni TKHK.'da düzenlenmemiştir. Belirsiz süreli sözleşme olan kredi kartı sözleşmesinde BKKKK.m.25 hükmünde sözleşmede yapılacak değişikliklerin kart hamiline bildirileceği, bu değişikliklerin bildirim yapıldığı döneme ilişkin hüküm doğuracağı, bildirim ait olduğu döneme ilişkin son ödeme tarihinden sonra kartın kullanılmaya devam edilmesi durumunda sözleşmede meydana gelen değişikliklerin kabul edildiğinin sayılacağı düzenlenmiştir. Kart hamili, sözleşme değişiklikleri durumunda kredi kartını talep ederek iptal ettirebilir ve sözleşmeyi feshedebilir. *Kanımızca Yeni TKHK.'nun amacı gereği kredi kartı faiz değişiklikleriyle ilgili bir düzenlemenin yapılmasında tüketiciler bakımından yarar vardır, çünkü BKKKK. kapsamında yapılacak olan sözleşme değişikliklerinin daha çok kredi veren lehine yapılması ihtimali yüksektir.*

b.Faiz Oranının Artırımıyla İlgili Değişiklikler

Ülkemizde kredi kartı kullanımında en önemli sorunlardan biri kart çıkaran kuruluşların sözleşme faizi oranlarını değiştirmesiydi. Bu keyfi uygulamayı önlemek amacıyla Eski TKHK. m.10 A /III hükmünde bir düzenleme getirilmişti. Bu hükümle kredi veren otuz gün önce faiz artırımını tüketiciye bildirmek zorundadır. Kredi veren tarafından artırılan faiz oranı geriye dönük uygulanamaz. Tüketici bildirim tarihinden itibaren en geç altmış gün içinde tüm borcu ödeyip kredi kullanmaya son verdiği takdirde faiz artışından etkilenmediği düzenlenmişti. Bu hükümle kanun koyucu kart çıkaran kuruluşun faiz oranını keyfi olarak değiştiremeyeceğini, bu nedenle tüketicinin zarar görmesini engellemeyi amaçlamıştı⁹⁶.

⁹⁶ Akipek, s.115.

6502 sayılı Yeni TKHK.m.26/II hükmünde kredi kartı sözleşmesinde faiz oranının artırılmasıyla ilgili değişiklik yapılmasını açıkça düzenlemiştir.

6502 sayılı Yeni TKHK.4 hükmüne göre tüketici sözleşmelerinde belirlenen koşullar, sözleşme süresi içinde tüketici aleyhine değiştirilemez. Bu yasağın istisnası niteliğindeki yeni TKHK.m.26/II hükmünde bu değişikliğin yürürlüğe girmesinden otuz gün önce tüketiciye kağıt üzerinde veya kalıcı veri saklayıcısı aracılığıyla yazılı olarak tüketiciye bildirilmesi gerektiği, bu bildirimde yeni faiz oranının yürürlüğe girmesinden sonra yapılacak ödemelerin tutarı, sayısı ile aralıklarının değişmesine ilişkin ayrıntılara yer verileceği, faiz oranının artırılması halinde, yeni faiz oranının geriye dönük olarak uygulanmayacağı, tüketicinin en geç altmış gün içinde borcun tamamını ödediği ve kredi kullanmaya son verdiği takdirde faiz artışından etkilenmeyeceği düzenlenmiştir. Faiz artırımına ilişkin bildirimde yeni faiz oranının yürürlüğe girmesinden sonra yapılacak ödemelerin tutarı, sayısı ile ödeme aralıkları belirtilmelidir.⁹⁷

Bu hükümde bildirim şekliyle ilgili bir düzenleme yapılmamıştır. Bu konu özellikle taraflar arasında faiz artışı konusunda çıkabilecek ihtilaflarda ispat hukuku bakımından önem taşımaktadır.⁹⁸ *Bildirim hesap döneminden ne kadar önce yapılmasının gerektiği düzenlenmemesi kanımızca bir eksiklik.*⁹⁹

Tüketici kredisi sayılmayan kredi kartı sözleşmeleriyle ilgili uygulanacak BKKKK.m.25 hükmünde de faiz oranının artırılmasıyla ilgili değişikliğin hüküm doğurması için otuz gün önceden kart hamiline bildirilmesi gerektiği, kart hamilinin faiz artırımına ilişkin bildirim tarihinden itibaren en geç altmış gün içinde tüm borcunu ödeyip kredi kartını kullanmaya son verdiği takdirde faiz artışından etkilenmeyeceği düzenlenmiştir.

⁹⁷ Önal, s. 41.

⁹⁸ Ceylan, Panel, s. 937.

⁹⁹ Aynı kanaatte Önal, s.42.

7. Tüketici Kredisi Sayılan Kredi Kartı Sözleşmesinde Erken Ödeme

4077 sayılı TKHK.m.10 hükmünde erken ödeme, tüketici kredileri için düzenlenmişti. Ancak kredi kartlarını düzenleyen TKHK. m.10/A hükmünde ise tüketici kredisi düzenlemesinin uygulanmayacak hükümleri düzenlenmişti. Erken ödeme düzenlemesi, kredi kartları için uygulanmayacak düzenlemelerden biriydi.¹⁰⁰

Kredi kartları, hizmet çeşitliliği ve taraf sayısı dikkate alındığında çeşitli ayırımlara ayrılmaktadır.¹⁰¹ Erken ödeme, debit kartlar bakımından ve kredilendirme özelliği olan kartlar bakımından incelenmelidir. Debit kartlar, kredi kartı özelliğini taşımadıkları için TKHK. anlamında kredi kartı olarak kabul edilmez. Ancak kredilendirme özelliği taşıyan kredi kartları ise tüketicinin yapmış olduğu alışverişte ödemeyi üç ay ve daha fazla süreyle ileriye erteleme veya taksitle ödeme imkanı sunan kartlardır.

6502 s. Yeni TKHK. 'da tüketici kredileri için erken ödeme m.27 hükmünde düzenlenmiştir. Bu hüküm, - eski TKHK. 'dan farklı olarak -tüketici kredisi niteliği taşıyan kredi kartları içinde uygulanacaktır. Bu hükme göre, tüketici vadesi gelmemiş bir veya birden çok taksit ödemesinde bulunabilir veya kredi borcunun tamamını erken ödeyebilir. Bu hallerde kredi veren, erken ödeme miktarına göre gerekli tüm faiz ve diğer maliyet unsurlarına ilişkin indirim yapmakla yükümlüdür. Böylece kredi verenin kredi kartı borcunu kısmen veya tamamen önceden ödemesi durumunda tüm faiz ve giderler hakkında indirim yapması tüketici lehine olmuştur. *Kanımca bu hüküm tüketici lehine olup olumlu bir değişikliktir.*

8. Tüketici Kredisi Sayılan Kredi Kartı Sözleşmesinde Temerrüt Faizi

Kart çıkaran kuruluşların keyfi olarak farklı oranlarda faiz uygulamaları nedeniyle tüketici uzun yıllar zarar görmüştür. Temerrüt faizi sorunu tüketiciler bakımından önemli bir sorundur. Temerrüde

¹⁰⁰ Ceylan, 2007 , s.25 vd.

¹⁰¹ Teoman, s.41 vd.

düşen borçlunun hangi tarihten itibaren temerrüde düştüğü konusunda farklı uygulamalar vardır.¹⁰²

4822 sayılı TKHK değişikliği ile 4077 sayılı TKHK. 'a kredi kartlarıyla ilgili geçici hüküm¹⁰³ kabul edilmiştir. Eski TKHK.m.10 A/II hükmünde dönemsel hesap özetinde yer alan asgari ödeme tutarının vadesinde ödenmemesi halinde tüketiciye sadece, sözleşme faizinin % 30 'unu geçmeyen gecikme faiz oranını uygulanacağı düzenlenmiştir.

Kredi kartı kullanımı nedeniyle doğan borçların ödenmesi hakkında ilk yeniden yapılandırma 4822 sayılı Kanunu geçici m.1 hükmüyle yapılmıştır. Bu Kanunun yayımından önce borçlunun temerrüdü nedeniyle ödenmeyerek icra takibi aşamasına gelen veya icra takibine konu edilen kredi kartı borçları temerrüt tarihindeki ana paraya yıllık % 50'yi geçmemek üzere gecikme faizi uygulanarak 12 taksitle ödenir. 5915 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu'nda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun¹⁰⁴ ile kredi kartı borçlarının yeniden yapılandırılması düzenlenmiştir.

Belirli süreli tüketici kredisi sözleşmesi ile belirsiz süreli tüketici kredisi sözleşmesinin ayırt edilmesi gereklidir. Kredinin miktarı ve geri ödeme süresinin sözleşme yapılırken belli olması, sözleşmenin belirli süreli olduğunu göstermektedir. Kredilerin başlangıç ve bitiş tarihlerinin belli olması belirli süreli olduğunu göstermemektedir.¹⁰⁵ Kredi kartlarında kredi miktarının ve geri ödeme süresinin belirli olmaması nedeniyle belirsiz süreli sözleşme olduğu ileri sürülmektedir.¹⁰⁶

6502 sayılı Yeni TKHK. m. 28 hükmünde temerrüt, belirli kredi sözleşmeleri için düzenlenmiştir. Bu hükme göre belirli süreli kredi sözleşmeleri için düzenlenmiştir. Bu hükme göre belirli süreli kredi sözleşmeleri için düzenlenmiştir.

¹⁰² Aslan, s.421.

¹⁰³ Geçici madde 1 " Bu Kanunun yayımından önce borçlunun temerrüdü nedeniyle ödenmeyerek icra takibi aşamasına gelen veya icra takibine konu edilen kredi kartı borçları, temerrüt tarihindeki ana paraya, yıllık yüzde elliyi geçmemek üzere gecikme faizi uygulanmak suretiyle on iki eşit taksitte ödenir.

Kredi kartı borçları nedeniyle gerçekleştirilen her türlü takip, yukarıda yer alan hükme göre ilk taksitin ödenmesiyle durur ve son taksitin ödenmesiyle birlikte tüm sonuçlarıyla ortadan kalkar.

Bu madde hükümleri, tüketicinin kredi verene, Kanunun yayımı tarihinden itibaren otuz gün içinde yazılı müracaat etmesi halinde uygulanır".

¹⁰⁴ RG.T.7 Temmuz 2009, S.27281.

¹⁰⁵ Aslan, s.413.

¹⁰⁶ Aslan, s.413.

leşmelerinde tüketicinin taksitleri ödemede temerrüde düşmesi durumunda, belirli şartlarla kredi veren borcun tamamını isteme hakkını kullanabilir. Bu şartlar, kredi verenin borcun tamamının ifasını talep etme hakkını saklı tutması ve bütün edimlerini ifa etmiş olması, tüketicinin birbirini izleyen en az iki taksidi ödemede temerrüde düşmüş olması ve kredi verenin tüketiciye en az otuz gün süre vererek muacceliyet uyarısında bulunması şartlarıdır. Muaccel kılınan taksitlerin hesabında faiz, komisyon ve benzeri masraflar dikkate alınmayacaktır.

Bu düzenleme, belirli süreli tüketici kredisi sözleşmeleri için geçerli olduğundan kredi kartları “belirsiz süreli sözleşme” olarak kabul edildiğinden temerrüt hükümleri bakımından bu sözleşmede bir değişiklik yoktur. Kredi veren, tüketicinin kullanacağı kredi miktarını tam olarak bilmemektedir, bu nedenle geri ödeme süresi tam olarak hesaplanamaz. *Bu nedenle kanımızca m.28 hükmünün kredi kartına uygulanmaması gerekir.*

Kredi kartı sözleşmelerinde temerrüt tarihi ve temerrüt faiziyle ilgili bir düzenleme yeni TKHK.’da olmadığından Yargıtay içtihatları dikkate alınmalıdır. Temerrüt faizinin işleme anı bakımından kredi kartı sözleşmelerine geçmiş Yargıtay ‘ın yerleşmiş içtihatlarına göre temerrüt tarihi bankanın kredi kartı sahibine gönderdiği ihtarnamenin tüketiciye ulaştığı tarihten itibaren başlayacağı yönündedir.¹⁰⁷

9. Tüketici Kredisi Sayılan Kredi Kartı Sözleşmesinde Sigorta Yaptırılması

6502 sayılı yeni TKHK. m. 29 hükümde, kredi verenin sigorta yaptırması düzenlenmiştir. Tüketicinin yazılı veya kalıcı veri saklayıcısı aracılığıyla açık talebi olmaksızın kredi ile ilgili sigorta yaptırılması yasaklanmıştır. Tüketicinin sigorta yaptırmak istemesi halinde istediği sigorta şirketinden sağladığı teminat, kredi veren tarafından kabul edilmek zorundadır. Bu sigortanın kredi konusuyla meblağ sigortalarında kalan borç tutarıyla ve vadesiyle uyumlu olması gerekir.

4077 sayılı TKHK. zamanında kredi veren, tek taraflı olarak tüketici lehine hayat sigortası yaptırdığında tüketici kendi rızası dışında primleri ödemek zorunda kalıyordu. Ayrıca bazen banka hayat sigor-

¹⁰⁷ Ayrıntılı bilgi için bkz. Ceylan, Tez, s. 139 vd.

tasını kendisi yapmakta veya belirli komisyonlar karşılığında anlaşığı sigorta şirketiyle yapmaktaydı. Bu durum ise tüketici aleyhine haksızlıklara yol açıyordu.¹⁰⁸ Artık Yeni TKHK. m.29 düzenlemesi ile tüketicinin rızası dışında kredi verenin sigorta yaptırması mümkün olmayacaktır. Bu hüküm, kredi kartları için de geçerli olacaktır. *Kanımızca tüketicinin rızasının sigorta yapılmasında aranması tüketicinin korunması bakımından isabetli olmuştur.*

10. Tüketici Kredisi Sayılan Kredi Kartı sözleşmelerinde Kart Aidatları ve Hesap İşletim Ücreti

Günümüzde tüketiciler bakımından kredi kartı aidatları ve hesap işletim ücretleri en çok uyuşmazlık yaşanan konulardan biridir.

6502 sayılı yeni TKHK.m. 31 hükmüne göre kart çıkaran kuruluşlar ,tüketicilere yıllık üyelik aidatı ve benzeri isim altında ücret tahsil etmedikleri bir kredi kartı sunmak zorundadır. Böylece kart çıkaran kuruluşlara ücretsiz kredi kartı çıkarma yükümlülüğü yeni Kanunda kabul edilmiştir.

Kredi kartı sözleşmelerinde, 5464 s. BKKKK. m.13 /II ve m.24/IV hükümleri gereği kart çıkaran kuruluşun yıllık üyelik ücreti almasının mümkün olup olmadığı geçmişte tartışılmıştır. Bazı kredi kartı sözleşmelerinde bankanın dilediği zaman kredi kartıyla ilgili taleplerde bulunabileceği ve tek taraflı belirleyebileceği düzenlenmekteydi. Bazı kredi kartı sözleşmelerinde ise BKKKK.'un aradığı on iki punto şekilde yazılmış olmasına rağmen kart bedelinin ilk yılı için açıkça düzenlenmiş olduğu, daha sonraki yıllarda tek taraflı bedeli artıracağına ilişkin düzenlemeler vardı. Özellikle yenilenme döneminde ilk yılki bedelin iki katı oranında kart aidat bedelini hesap ekstresine yansıtılması tüketicinin aleyhine oluyordu. Kredi kartından yararlanmak isteyen tüketici sözleşmeyi dikkatli incelemediğinden ve yeterli bilgi sahibi olamadığından ekonomik kayba uğruyordu. Tüketicinin bu kayıpları gerek BKKKK.m.8 /IV ve gerekse BKKKK.m.24/I hükümlerine göre kart çıkaran kuruluşun tüketiciyi sözleşme hükümleri ve kartın kullanımı hakkında ayrıntılı bilgilendirme yükümlülüğünü yerine getirmemesinden doğmaktaydı.¹⁰⁹

¹⁰⁸ Önal, s.49.

¹⁰⁹ Oya Şahin, "Bankalar Tarafından " Kredi kartı Üyelik Ücreti -kart iadesi adı altın-

Kart çıkaran kuruluşlar, kredi kartlarına uyguladıkları faiz, gecikme faizi, yıllık ücret ve her türlü komisyon oranları ile istenilen diğer bilgileri kamuoyuna yayınlanmak üzere aylık olarak Kuruma iletir. Yayınlanacak bilgi ve belgelerin içeriği ve yayınlama usul ve esasları Kurulca belirlenir (BKKKK.m.13/II).

Kart çıkaran kuruluşun kart hamili tüketiciden kredi kartı yıllık kart ücretini alması için bazı şartların gerçekleşmesi aranmaktadır.¹¹⁰ Öncelikle BKKKK.m.24/IV hükmü¹¹¹ gereği kredi kartı sözleşmesinde, bu ücretin alınacağına dair açık bir hüküm konulması gerekir. Ayrıca kart çıkaran kuruluşun bu hususu tüketiciyle müzakere etmiş ve ayrıntılı bilgi vermiş olması gerekir. Aksi takdirde bu ücretin alınması "haksız şart" sayılır. Kredi kartının kart çıkaran kuruluş tarafından tek taraflı belirleneceği yönünde bir hüküm kredi kartı sözleşmesinde varsa bu hüküm haksız şart kabul edilmelidir. Kredi kartı ücretiyle ilgili değişiklik yapılması durumunda bu tür değişikliklerin kart hamiline hesap özetiyle bildirilmesi gerekir. Ayrıca kredi kartı sözleşmesinde sözleşmenin şeklinin BKKKK. m.24/I hükmüne uygun olarak en az 12 punto ve koyu siyah harflerle yazılması zorunludur. Yıllık kart ücretinin kredi kartı sözleşmesinde açık şekilde belirtilmesi gereklidir, aksi takdirde haksız şart sayılacaktır. Kart hamili tüketici, haksız kart ücretiyle ilgili talebini kart çıkaran kuruluşun sözleşme ilişkisine dayandığından 10 yıllık zamanaşımı süresi içinde isteyebilir¹¹².

Kart çıkaran kuruluşun hesap işletim ücretleri alması, tüketicilerin ekonomik bakımdan çıkarlarını etkilemektedir. Bu nedenle tüketicilerin korunması gereklidir. Hesap işletim ücretleriyle ilgili düzenlemeler de yapılmıştır.

da Tahsil Edilen Bedellerin Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Karşısındaki Durumu", *İstanbul Barosu Dergisi* Tüketici Hakları ve Rekabetin Korunması Hukuku Özel Sayısı İstanbul 2007, s. 89, 90.

¹¹⁰ Mehmet Akif Tutumlu, "Kredi Kartı Üyelik Ücretinin Tüketiciden Tahsili ve Haksız Alınan Ücretin İstirdatı Koşulları", *Legal Hukuk Dergisi*, C.10, S.109, Yıl : 2012, s.111.

¹¹¹ "Kart hamilinin yaptığı işlemler nedeniyle, sözleşmede yer almayan faiz, komisyon veya masraf gibi adlar altında hiçbir şekil ve surette ödeme talep edilemez ve kart hamilinin hesabından kesinti yapılamaz. Sözleşmede kart hamilinin haklarını zedeleyici ve kart çıkaran kuruluş lehine tek taraflı haksız şartlar sağlayan hükümlere yer verilemez".

¹¹² Y.13. HD. 18.07.2011 T.E.2011/4736, K. 2011/11576 sayılı Kararı (RG. 06.12.2011-S. 28134).

6502 sayılı yeni TKHK. m.4/III hükmünde getirdiği temel ilkeler, tüketici kredisi sayılan ve sayılmayan bütün kredi kartı sözleşmeleri için de geçerlidir. Bu hükümde, tüketiciden kendisine sunulan mal veya hizmet kapsamında haklı olarak yapılmasını beklediği ve sözleşmeyi düzenleyen yasal yükümlülükleri arasında yer alan edimler ile sözleşmeyi düzenleyen kendi menfaati için yapmış olduğu masraflar için ek bedel talep edilemez. Bankalar, tüketici kredisi veren finansal kuruluşlar ve kart çıkaran kuruluşlar tarafından tüketiciye sunulan ürün veya hizmet için faiz dışında alınacak her türlü ücret, komisyon ve masraf türleri ile bunlara ilişkin usul ve esaslar Bakanlığın görüşü alınarak bu Kanunun ruhuna uygun olarak ve tüketiciyi koruyacak şekilde BDDK tarafından belirleneceği düzenlenmiştir.

Yeni TKHK. m.4 /IV hükmüne göre bu Kanunda düzenlenen sözleşmelere istinaden tüketiciden talep edilecek her türlü ücret ve masrafa ilişkin bilgilerin sözleşmenin eki olarak kağıt üzerinde yazılı şekilde tüketiciye verilmesi zorunludur. Uzaktan iletişim aracılığıyla kurulan sözleşmelerde ise bu bilgiler kullanılan uzaktan iletişim aracına uygun şekilde verilecektir. Bu bilgilerin tüketiciye verildiğinin ispatı, sözleşmeye düzenleyene aittir.

Böylece tüketiciden bir ücret veya masraf talep edebilmesi için bu ücretin veya masrafın Yeni TKHK. 'da belirtilen ilkelere uygun olması gereklidir ve sözleşmenin eki olarak kağıt üzerinde yazılı şekilde tüketiciye verilmiş olması gereklidir. *Bu düzenlemede BDDK 'nın insiyatifi mutlak değildir, çünkü bu belirlemeyi yaparken Bakanlığın görüşünü alması gerektiği ve kanunun ruhuna uyacak şekilde ve tüketiciyi koruyacak şekilde belirlenmesi gerektiği düzenlenmiştir. Ancak kanımızca bu düzenleme ile gereksiz yere alınan ücretlere karşı tam bir sınırlama getirildiği söylenemez.*¹¹³ BDDK 'nın taraf olduğu, bankaların lehine tavır alacağı ve bu hükmün Anayasa'ya aykırı olduğu, iptal edilmesi gerektiği belirtilmiştir.¹¹⁴

Kredi kartı sözleşmesinde geçersiz sözleşme hükmüne dayanılarak haklı, makul ve belgeli olmayan giderlerin avans faiziyle birlikte tüketiciye iade edilmesi gerekir. Yargıtay'ın uygulaması bu yöndedir.¹¹⁵

¹¹³ Aynı kanaatte İlhan Kara, "Bireysel Bankacılık İşlemleri Alanında Tüketici Hakları Kanuna Aykırı Uygulamalar ve Çözüm Yolları", *İstanbul Barosu Dergisi Tüketici Hakları ve Rekabet Hukuku Özel Sayısı*, C. 88, 2014 Özel Sayı : 1, s.82; Haznedar, s.7,8; Murat Aydoğdu, *Tüketici Hukuku Dersleri*, Ankara 2015, s.199.

¹¹⁴ Şükran Eroğlu, "6502 Sayılı Yasa Tüketiciyi Koruyacak mı?" *İstanbul Barosu Dergisi Tüketici Hakları ve Rekabet Hukuku Özel Sayısı*, C. 88, 2014 Özel Sayı : 1, s.16.

¹¹⁵ Y. 13. HD.27.06.2011 E.2011/3576 K.2011/10221 sayılı kararı, Y.13. HD. 01.03.2012

6502 sayılı TKHK.m.4 /III hükmüne dayanılarak çıkarılan Finansal Tüketicilerden Alınacak Ücretlere İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik¹¹⁶'in amacı, kuruluşlar tarafından finansal tüketicilere sunulan ürün veya hizmetlere ilişkin olarak faiz veya kâr payı dışında alınacak her türlü ücret, komisyon ve masraf türleri ile bunlara ilişkin usûl ve esasları belirlemektir (m.1). Bu Yönetmelik kapsamına bankalar, tüketici kredisi veren finansal kuruluşlar ve kart çıkaran kuruluşlar ile bu kuruluşlar tarafından finansal tüketiciye sunulan ürün veya hizmetleri girmektedir. Ancak ilgili mevzuat çerçevesinde finansal tüketicilerin menkul kıymet ve sigortacılık işlemleri ile çek, senet ve teminat mektubu işlemleri karşılığında kuruluşların talep edebilecekleri ücretler işbu Yönetmelik kapsamında değildir (m.2). Bu Yönetmelik m.4 d hükmüne göre "finansal tüketici", 6502 sayılı TKHK.'un m.3'de tanımlanan tüketicilerden kuruluşlarca kendisine ürün veya hizmet sunulan tüketiciyi ifade etmektedir. Bu Yönetmeliğin m.5/III hükmüne göre sözleşme kapsamında ücret alınabilecek her bir ürün veya hizmet için finansal tüketicinin onayı alınması zorunludur. Kuruluşlar tarafından finansal tüketicinin onayının alındığı ispat edilemediği takdirde onay alınmamış sayılacaktır.

Bu Yönetmelikte banka ve kredi kartı ücretleri, m.11 hükmünde düzenlenmiştir. Birinci fıkrasında, yeni TKHKm.31/III hükmünde olduğu gibi kart çıkaran kuruluşların yıllık üyelik ücreti ve benzeri ad altında ücret tahsil etmedikleri bir kredi kartı türü sunmak zorunda oldukları, finansal tüketiciler tarafından yapılan ücretsiz kredi kartı başvurularının kuruluşlarca reddedilmesi hâlinde, bu başvuruya istinaden yıllık üyelik ücreti olan kredi kartı verilemeyeceği, kart çıkaran kuruluşların yıllık üyelik ücreti bulunmayan kredi kartı limiti belirlerken, yıllık üyelik ücreti bulunan kredi kartı değerlendirme kriterlerini aynen uygulamakla yükümlü olduğu, finansal tüketicilerin yıllık üyelik ücreti bulunan kredi kartını limiti aynı kalmak kaydıyla yıllık üyelik ücreti bulunmayan kredi kartı ile değiştirme taleplerini kart çıkaran kuruluşların yerine getirilmek zorunda olduğu düzenlenmiştir. İkinci fıkrasında, finansal tüketicinin kredi kartı iptal taleplerinin, ilgili kredi kartıyla ilişkilendirilen herhangi bir borç bakiyesi bulunduğu gerekçe gösterilerek reddedilemeyeceği, bu şekilde iptal edilen

E.2012/1386 K. 2012/5231 sayılı kararı (Kara, s.96).
¹¹⁶ RG. T.3.10.2014 S.29138.

kredi kartlarının borç geri ödeme dönemlerinde yıllık üyelik ücreti tahsil edilemeyeceği belirtilmiştir. Üçüncü fıkrasında, banka kartları ile sanal kredi kartlarından yıllık üyelik ücreti alınması yasaklanmıştır. Dördüncü fıkrasında ise hükmün birinci ve ikinci fıkrada yer verilen kartlar dışındaki kredi kartlarının özelliklerine göre yıllık olarak belirlenen tutar kadar ücretlendirilebileceği, asıl karta bağlı olarak sunulan her bir ek kredi kartının yıllık üyelik ücreti, asıl kartın yıllık üyelik ücretinin yüzde ellisini geçemeyeceği düzenlenmiştir. Beşinci fıkrasına göre kredi kartı yıllık üyelik ücreti, ancak finansal tüketiciyi borçlandırıcı nitelikteki ilk kullanımı müteakip ve yıllık olarak tahakkuk ettirilebilir. Altıncı fıkrasına göre kesintisiz olarak, en az yüzseksen gün süreyle hareket görmeyen kredi kartları hareketsiz kart kabul edilir ve bu kartlara hareketsiz kaldığı müddetçe yıllık üyelik ücreti yansıtılamaz. Kuruluşlar, finansal tüketiciye yazılı olarak veya kalıcı veri saklayıcısı aracılığıyla veya kaydı tutulan telefon ile önceden bilgi vermek suretiyle bu nitelikteki kredi kartlarını kapatma hakkına sahiptir. Yedinci fıkrasına göre hareketsiz kartlarda tahsil edilemeyen kredi kartı yıllık üyelik ücretleri, tahakkuk tarihinden itibaren en fazla son oniki aylık dönem için sonradan tahsil edilmek üzere bekletiler. Bu dönem zarfında yıllık üyelik ücretlerinin tahsili için icra takibi yapılamaz. Bu ücretler için faiz veya kâr payı işletilemez ve Kredi Kayıt Bürosu ile Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezi bildirimleri yapılmaz. Anılan oniki aylık dönem sonunda kredi kartı yıllık üyelik ücretlerinin tahsil edilememesi hâlinde ise bu ücretler iptal edilir. Finansal tüketici kredi kartı yıllık ücretinin tahsili amacıyla kredilendirilemez. Sekizinci fıkrasına göre hesap özeti gönderimi, sanal kart oluşturma ve kullanımı ile bir takvim yılı içerisinde kayıp, çalıntı ve benzeri nedenler dolayısıyla gerçekleştirilen iki adete kadar kart yenileme karşılığında ücret alınmaz.

Bu Yönetmeliğin m.10 hükmünde, tüketici ve konut finansmanı kredilerine ilişkin ücretler düzenlenmiştir. Bu hükümde kredi kartlarıyla ilgili olarak kredi kartlarından yapılan taksitli nakit avans işlemleri için ücret tahsil edilemeyeceği düzenlenmiştir.(m.10/VI).

Yönetmeliğin m.6 hükmüne göre kuruluşlar tarafından ücretlendirilebilecek olan ürün veya hizmetler Ek-1'de sınıflandırılmıştır. Bu sınıflandırmanın işlemlerin finansal niteliklerine göre ayrımı Kurumun uygun görüşü alınarak Birlikler tarafından yapılır. Bu Yönetme-

lik ve ekinde yer alanların dışında herhangi bir ürün veya hizmet için ücret alınamaz. Ek-m.1'de kredi kartları bakımından ücretlerin sınıflandırılması içinde yıllık üyelik ücreti, ek kart yıllık üyelik ücreti, kart yenileme ücreti ve nakit avans çekim ücreti girmektedir.

Kanımızca kart çıkaran kuruluşlar, bu Yönetmelik hükümlerine tam anlamıyla uygun hareket ederlerse tüketicilerin ekonomik menfaatlerinin korunması sağlanacaktır.

11. Tüketici Kredisi Sayılan Kredi Kartı sözleşmelerinde Teminatlar

Eski TKHK.m.10 /III hükmünde, tüketici kredisinin teminatı olarak şahsi teminat verildiği hallerde, kredi verenin asıl borçluya başvurmadan kefinden borcun ifasını isteyemeyeceği düzenlenmişti¹¹⁷. Bu hüküm, kredi kartları bakımından da geçerliydi. *Böylece kanun koyucunun kanımızca isabetli olarak koyduğu bu hükümle uygulamada yaşanan kart çıkaran kuruluşların doğrudan kefile başvurarak kefil e etkileyen olumsuz sonuçları sona ermiştir.*

6502 sayılı yeni TKHK.m.4 hükmünde, tüketici işlemlerinde tüketicinin edimlerine karşılık alınan şahsi teminatların her ne isim altında olursa olsun adi kefalet sayılacağı düzenlenmiştir. Tüketicinin alacaklarına ilişkin karşı tarafın vereceği teminatların ise diğer kanunlarda aksine bir düzenleme olmadıkça mütesesil kefalet sayılacağı düzenlenmiştir.

6502 sayılı yeni TKHK.'na göre tüketici kredisi sayılmayan diğer kredi kartı sözleşmelerinde BKKKK.m.24/son hükmü gereği kefilin temerrüdü ancak kart hamilinin borcunun kendisine bildirilmesiyle oluşur. Kefilin sorumluluğunu artırıcı değişikliklere ve kartın kullanım limitinin yükseltilmesine ilişkin olarak kefilin ek şartlara ilişkin sorumluluğunun başlaması için kefilin yazılı onayı gereklidir. Kredi kartı kullanımındaki kefalet adi kefalet hükümlerine tabidir.

Uygulamada kart çıkaran kuruluşlar, tüketiciye teminat olarak kıymetli evrak imzalattıkları durumlarda tüketici sorunlar yaşamaktaydı. Bu sorunların önüne geçilmesi amacıyla eski TKHK.m.10/son

¹¹⁷ Ceylan, 2007, s. 28.

hükmünde önemli bir yasak getirilmişti. Böylece kredi verenin ödemelerini kıymetli evraka bağlaması veya krediyi kıymetli evrak kabul etmek suretiyle teminat altına alması yasaklanmıştı. Yeni TKHK. m. 4/V hükmüne göre, tüketicinin yapmış olduğu işlemler nedeniyle kıymetli evrak niteliğinde sadece nama yazılı ve her bir taksit ödemesi için ayrı ayrı olacak şekilde senet düzenlenebilir. Bu fıkra hükümlerine aykırı olarak düzenlenen senetler tüketici yönünden geçersiz kabul edilmiştir.

IX. Kredi Kartıyla Sorunlarda İlgili Çözüm Mercileri

4822 sayılı yasayla değişik 4077 sayılı TKHK. döneminde m.23 hükmüne göre dava açanın sıfatına bakılmaksızın bu kanundan doğan uyuşmazlıklarda tüketici mahkemelerinde görüleceğini düzenlemişti. BKKKK.m.44 hükmü ise yetkili mahkeme ve mercileri 4077 sayılı TKHK.'dan farklı olarak dava açanın sıfatına göre değişen bir görev düzenlemiştir. Bu hükme göre BKKKK. ile ilgili uyuşmazlıklarda kart hamilinin tüketici olması durumunda 4077 sayılı TKHK. m.22 ve m.23 hükümleri uygulanacağı düzenlenmiştir. Kart çıkaran kuruluşlar tarafından kart hamilleri aleyhine açılacak davalarda 1086 sayılı HUMK. 'nun görev ve yetkiye ilişkin hükümleri uygulanır.

6502 sayılı yeni TKHK. m.87 hükmü, 28.11.2013 tarihinde RG. 'de yayımlandıktan sonra altı ay sonra yürürlüğe girmiştir. 6502 sayılı yeni TKHK. Geçici m.1/I hükmüne göre bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce açılmış olan davalar açıldıkları mahkemelerde görülmeye devam edecektir. Tüketici Hakem Heyetine başvuru şartları, m.68 hükmünde düzenlenmiştir. Tüketici Hakem Heyetleri Yönetmeliği¹¹⁸ yeni 6502 sayılı TKHK.m.72 ve m.84 hükümlerine dayanılarak çıkarılmıştır. Bu Yönetmelikte, Hakem heyetinin görev alanındaki parasal sınırlar m.6/I hükmünde¹¹⁹ düzenlenmiştir. Tüketici mahke-

¹¹⁸ RG. T. 27 .11.2014 S.29188.

¹¹⁹ Madde 6- (1) Tüketici hakem heyetlerine yapılacak başvurularda değeri:
a) İki bin Türk Lirasının altında bulunan uyuşmazlıklarda ilçe tüketici hakem heyeti,
b) Büyükşehir statüsünde olan illerde iki bin Türk Lirası ile üç bin Türk Lirası arasındaki uyuşmazlıklarda il tüketici hakem heyeti,
c) Büyükşehir statüsünde olmayan illerin merkezlerinde üç bin Türk Lirasının altında bulunan uyuşmazlıklarda il tüketici hakem heyeti,
ç) Büyükşehir statüsünde olmayan illere bağlı ilçelerde iki bin Türk Lirası ile üç bin Türk Lirası arasındaki uyuşmazlıklarda il tüketici hakem heyeti,

meleri, tüketici işlemleri ile tüketiciye yönelik uygulamalardan doğabilecek uyuşmazlıklara ilişkin davalarda görevlidir (yeni TKHK.m.73). Yeni TKHK.m.83 /II hükmü gereği taraflarından birinin tüketicinin oluşturduğu işlemler ile ilgili diğer kanunlarda düzenleme olması, bu işlemin tüketici işlemi sayılmasını ve bu Kanunun görev ve yetkiye ilişkin uygulanmasını engellemez. Bu nedenlerle tüketici mahkemelerinin görev alanının iş yoğunluğunun yeni TKHK. ile artacağı kanımızca da haklı olarak belirtilmektedir.¹²⁰

Uygulamada da Yargıtay kararlarıyla görev belirlenmesiyle ilgili kararlara rastlanmaktadır. Nitekim, Y. 19 .HD. 'nun 03.04.2014 tarih ve 2014/3056 E. 2014/6481 K. sayılı kararında görevin belirlenmesiyle ilgili önemli şu açıklamalar yapılmıştır ¹²¹ :*“Görevin belirlenmesinde 01.10.2011 tarihine kadar yürürlükte kalan 1086 sayılı HUMK. Dönemi ile bu tarihten sonra yürürlüğe giren 6100 sayılı HMK. Döneminde açılan davalar bakımından ayrı ayrı değerlendirme yapılmanın gereklidir. 01.10.2011 tarihine kadar olan dönemde bankalarca kredi kartı hamilleri aleyhine açılan ve yukarıdaki istisnalar dışında kalan davalarda görevli mahkeme, dava değerine göre genel mahkemeler sıfatıyla sulh veya asliye hukuk mahkemeleri olarak belirlenecektir.*

Bu tarihten sonraki davalarda ise 6100 sayılı HMK'nun m.2 /I gereği dava değerine bakılmaksızın asliye hukuk mahkemesi görevlidir. Bu maddeye göre kanunlarda aksine bir düzenleme varsa bu kural uygulanmayacaktır. Aksine düzenleme 5411 sayılı Bankacılık kanununun.142/I ve 5464 sayılı BKKKK. m.43 'de vardır.

BKKKK.m.43 hükmüne göre bu kanunun m.8 /II , m.9 , m.12, m.24, m.25 , m.26, m.44 hükümleri tacirlere verilen kurumsal kredi kartları hakkında uygulanmaz.Burada görüldüğü gibi kanun koyucu tacirlere verilen kredi kartları ile tüketiciye verilen kredi kartları hakkındaki uyuşmazlıklarda görev yönünden farklı bir düzenleme getirmiştir. Böylece tacirlere verilen kredi kartları bakımından asliye ticaret mahkemesinin görevli olduğunu düzenlemiştir.

görevlidir. Bu fıkrada belirtilen parasal sınırların üzerindeki uyuşmazlıklar için tüketici hakem heyetlerine başvuru yapılamaz.

¹²⁰ Rüştü Germeyan, " 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun 'un Tüketici Hakem Heyetleri ve Tüketici Mahkemelerine İlişkin Hükümleri", *İstanbul Barosu Dergisi Tüketici Hakları ve Rekabet Hukuku Özel Sayısı*, C. 88, 2014 Özel Sayı : 1, s.137.

¹²¹ *Legal Hukuk Dergisi*, C. 12, S.140 ,Ağustos 2014 , s.441-445.

6502 sayılı TKHK.'nun yürürlüğe girmesinden sonra oluşacak banka kredi kartı uyuşmazlıklarında görevli mahkeme, bu Kanununun m.3/1k-j, 4/III , 73/I , m.83/II ve geçici 1 'deki hükümlere göre belirlenmelidir. 6100 sayılı HMK.'nun yürürlüğe girdiği 01.10.2011 tarihinden sonra 01.07.2012 tarihinde yürürlüğe giren 6102 sayılı TTK m.5 hükmünde 6335 sayılı yasayla değişiklik yapılarak asliye ticaret mahkemesiyle asliye hukuk mahkemesi ve diğer hukuk mahkemeleri arasındaki ilişki, işbölümü ilişkisi olmaktan çıkarılıp görev ilişkisine dönüştürülmüştür.6335 sayılı Kanunla 6102 sayılı TTK 'ya eklenen geçici m.10 hükmüne göre bu kanunun yürürlüğünden önce açılmış olan davaları etkilemeyecektir."

SONUÇ

Ülkemizde kredi kartı kullanımı hızla yaygınlaşmıştır. Tüketicinin korunmasında temel amaç, taraflar arasındaki dengenin bozulmadan kredi veren karşısında zayıf durumda kalmamasıdır. BDDDK 'nın tüketiciden kredi kartlarında alınabilecek masraflarla ilgili yargı kararlarındaki temel ilkelere dayanarak hak ve menfaat dengesine uygun şekilde belirlemesi toplumdaki ihtilafların azalmasına neden olacaktır.

6502 sayılı yeni TKHK. kredi kartları ayrı bir hükümle düzenlenmiştir, tüketici kredisi başlığı altında düzenlenmiştir. Eski TKHK. m.10 A hükmünde ise ayrı bir maddeyle düzenlenmişti. Kredi kartı sözleşmesi bakımından yeni TKHK., eski TKHK.'dan farklı bir düzenleme yapmıştır. Eski TKHK. 'na göre kredi kartı ile mal veya hizmet alımı sonucu nakdi krediye dönüşen veya kredi kartı ile nakit çekim suretiyle kullanılan krediler tüketici kredisi kabul edilmişken, yeni TKHK. 'na göre faiz veya benzeri bir menfaat karşılığında, ödemenin üç aydan daha uzun süre ertelenmesi veya benzer şekilde taksitle ödeme imkanı sağlanması halinde tüketici kredisi sözleşmesi olarak kabul edilecektir. Kredi kartı sözleşmesine tüketici kredisini düzenleyen hükümlerden bünyesine uygun olan hükümler uygulanacaktır. Tüketici kredisi sayılan kredi kartı sözleşmesinin yazılı şekilde düzenlenmesi gereklidir. Bu sözleşmenin en az oniki punto büyüklükte yazılması ve bir nüshasının tüketiciye verilmiş olması gereklidir. Bu sözleşmede uygulanacak faiz oranı, kredi kartı sözleşmesi uyarınca belirlenen faiz oranından daha fazla olamaz. 5464 sayılı BKKKK. ile kredi kartı sözleşmelerine uygulanacak faiz özel olarak düzenlenmiştir.

Tüketici kredisi sayılan kredi kartı sözleşmesinin yazılı şekilde yapılması, en az on iki punto düzenlenmesi okunabilir olması, dilinin açık, anlaşılır olması ve tüketiciye sözleşmenin bir nüshasının verilmesi tüketicinin korunmasında etkili olacaktır. Ayrıca bu sözleşme bir tüketici sözleşmesi olduğundan kredi verenin tüketiciyle müzakere etmeden ve dürüstlük kurallarına aykırı olarak tüketici aleyhine neden olan sözleşme şartları koyması durumunda bu şartlar haksız şart olarak kabul edilecek ve kesin hükümsüz sayılacaktır.

Belirsiz bir tüketici kredisi sözleşmesi niteliğinde olan kredi kartı sözleşmesinde faiz dışı yapılacak değişikliklerle ilgili bir hüküm yeni TKHK.'da düzenlenmemiştir. Kanımızca bu konuda bir düzenleme yapılması yerinde olacaktır. Faiz oranıyla ilgili değişikliklerde kredi verenin tüketiciyi değişiklik yürürlüğe girmeden otuz gün önce ayrıntılı bilgilendirilmesi ve en geç altmış gün içinde borcun tamamını ödeyerek faiz artışından etkilenmemesi kuralı tüketicinin ekonomik olarak zarar görmesini önlemektedir. Ancak kanımızca bildirim şeklinin yeni TKHK.'da yazılmasında ve hesap döneminden ne kadar önce yapılmasının gerektiğinin düzenlenmesinde tüketicinin yararı vardır.

Kredi kartı sözleşmesinde geçersiz sözleşme hükmüne dayanılarak haklı, makul ve belgeli olmayan giderlerin avans faiziyle birlikte tüketiciye iade edilmesi gerekir. Tüketiciden bir ücret veya masraf talep edebilmesi için bu ücretin veya masrafın Yeni TKHK.'da belirtilen ilkelere uygun olması gereklidir ve sözleşmenin eki olarak kağıt üzerinde yazılı şekilde tüketiciye verilmiş olması gereklidir. Bu düzenlemede BDDK'nın insiyatifi mutlak değildir, çünkü bu belirlemeyi yaparken Bakanlığın görüşünü alması gerektiği ve kanunun ruhuna uyacak şekilde ve tüketiciyi koruyacak şekilde belirlemesi gerektiği düzenlenmiştir.

Kaynakça

Akipek Şebnem, Türk Hukuku ve Mukayeseli Hukuk Açısından Tüketici Kredisi , Doktora Tezi, Ankara 1999.

Akipek Şebnem, "Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Çerçevesinde Kredi Kartları", *Ankara Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.52,S. 3,Yıl: 2003,s.103-119.

- Akyol Şener, Banka Sözleşmeleri , Ord. Prof. Dr. Kemaleddin Birsen 'e Armağan, İstanbul 2001.
- Akyol Şener, Tam Üçüncü Kişi Yararına Sözleşme, İstanbul 1976. (üçüncü kişi)
- Aslan İ. Yılmaz, Tüketici Hukuku, 3.Baskı, Bursa 2006. (Aslan, tüketici)
- Aslan İ. Yılmaz, 6502 sayılı Kanuna Göre Tüketici Hukuku, 4. Baskı, Bursa 2014.
- Aydoğdu Murat, Tüketici Hukuku Dersleri, Ankara 2015.
- Aydoğdu Murat /Kahveci Nalan, Türk Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri, 2. Baskı, Ankara 2014.
- Aydoğdu Murat, "6098 Sayılı Türk Borçlar Kanununda Faiziyle İlgili Düzenlemeler" , *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 12, S.1, 2010 , s.85-136.
- Atamer Yeşim, "Tüketici Kredisi Hukukunda Reform Projeleri ve Avrupa Birliği Hukuku ile Uyum", *Türk İsviçre Hukuk Günleri* , Banka ve Tüketici Hukuku Söylenleri Sempozyumu, İstanbul 2010 , s.241-274.
- Bahtiyar Mehmet, "Banka ve Kredi Kartları Kanunu 'nun Sözleşmenin Şekli ve Genel İşlem Şartlarına İlişkin 24-26 Maddelerinin Değerlendirilmesi", 5464 Sayılı Banka ve Kredi Kartları Kanunu'nun Değerlendirilmesi ve Yol Açtığı Sorunlar, İstanbul 2009, s.70-86.
- Ceylan Ebru, "4822 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun 'da Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun 'un Getirdiği Yeni Düzenlemeler", *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2002/2, s.267-297.
- Ceylan Ebru, *Banka ve Kredi Kartları*, 20.03.2006 Günlü Sempozyumun Notları , İstanbul Barosu Yayınları, İstanbul 2006, s.41-55.
- Ceylan Ebru, Tüketicinin Kredi Kartlarından Korunması, *İstanbul Barosu Dergisi Tüketici Hakları ve Rekabet Hukuku Özel Sayısı*, İstanbul 2007, s.25-38 (Kredi kartlarında ifadesi yanlışlıkla kredi kartlarından şeklinde çıkmıştır). (Ceylan, 2007)
- Ceylan Ebru, "Avrupa Birliği Hukukunda ve Türk Hukukunda Tüketici Kredileri -I", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S.79, Kasım-Aralık 2008, s.35-60.
- Ceylan Ebru, "Avrupa Birliği Hukukunda ve Türk Hukukunda Tüketici Kredileri - II", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S. 80 Ocak-Şubat 2009 , s.121-148.
- Ceylan Ebru, "Banka Kredi Kartları, 9. Panel -Banka Kredileri ve Tüketiciler", Banka ve Finans Hukuku Panel ve Seminer Notları, İstanbul Barosu Yayını, Mart 2009, s.930-939. (Ceylan , panel)
- Ceylan Ebru, Türk, İsviçre ve Avrupa Birliği Hukukunda Kredi Kartını Kullanan Tüketicinin Hukuki Durumu, Doçentlik Tezi, İstanbul 2010 (Ceylan , Tez).
- Ceylan Ebru, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu 'nun Getirdiği Önemli Yenilikler ve Değişiklikler, İstanbul Barosu Yayınları, İstanbul 2012.
- Ceylan Ebru, "6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'da Tüketici Kredisi Hakkında Yeni Düzenlemeler", *İstanbul Barosu Dergisi*, C. 88 , 2014 Özel Sayı: 1, s. 61-80.
- Ceylan Ebru, "Genel İşlem Koşulları", *Borçlar Hukuku Genel Hükümler Konferansları I* , Prof. Dr. İsmet Sungurbey 'e Armağan, İstanbul Barosu Yayınları, s.172 -188.(Ceylan, Genel İşlem)

- Çeker Mustafa, Kredi Kartı Uygulaması ve Özel Hukuk Açısından Kredi Kartının Hukuka Aykırı Kullanımı, Ankara 1997.
- Eroğlu Şükran, "6502 Sayılı Yasa Tüketiciyi Koruyacak mı ?" *İstanbul Barosu Dergisi*, C. 88, 2014 Özel Sayı : 1, s.15-17.
- Germeyan Rüştü, "6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un Tüketici Hakem Heyetleri ve Tüketici Mahkemelerine İlişkin Hükümleri", *İstanbul Barosu Dergisi Tüketici Hakları ve Rekabet Hukuku Özel Sayısı*, C. 88, 2014 Özel Sayı : 1, s.129-141.
- Gümüş M. Alper, 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Şerhi, C. 1, İstanbul 2014.
- Güney Alptekin, Banka İşlemleri, İstanbul 2007
- Gürses Davut, "6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'a Göre Tüketici Kredisi Sözleşmelerinde Cayma Hakkı", *Legal Hukuk Dergisi*, C. 12, S. 140 Ağustos 2014, s. 265-304.
- Havutçu Ayşe, Açık İçerik Denetimi Yoluyla Tüketicinin Genel İşlem Şartlarına Karşı Korunması, İzmir 1999.
- Haznedar İbrahim Murat, "6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un Bankacılık Uygulamaları Bakımından Getirdiği Yenilikler", *İstanbul Barosu Dergisi*, Mayıs-Haziran, C. 88, s.2014/3, s.5-33.
- İnal Tamer, Tüketici Kredileri ve Tüketici Kredisi Sözleşmeleri, 3. baskı İstanbul 2014.
- İşgüzar Hasan, Banka Kredi Kartı Sözleşmeleri, Ankara 2003.
- Kara İlhan, "Bireysel Bankacılık İşlemleri Alanında Tüketici Hakları Kanuna Aykırı Uygulamalar ve Çözüm Yolları", *İstanbul Barosu Dergisi Tüketici Hakları ve Rekabet Hukuku Özel Sayısı*, C. 88, 2014 Özel Sayı : 1, s.81-101.
- Kocaman Arif, Alacağın Temlikinin Benzer Üçlü İlişkiler karşısındaki Teorik Sınırı Sorunu, Ankara 1989.
- Kostakoğlu Cengiz, Banka Kredi Sözleşmeleri ve Kredi Kartından Doğan Uyuşmazlıklar -Akreditif, İstanbul 2006.
- Kuntalp Erden, "Yargıtay Kararları Işığında Kredi Kartı", Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu, XIII, 5-6 Nisan 1996, s. s.284 vd. (Kuntalp, kredi kartı)
- Kuntalp Erden, Kredi Kartının Hukuki Yapısı , BKM A.Ş: Hukuki Açıda Banka ve Kredi Kartları Sempozyumu 11-13 Ekim 1996 Abant Bolu, s.5-9.
- Oğuzman M. Kemal Oğuzman/ Öz Turgut, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, C.1, 6098 Sayılı Yeni Türk Borçlar Kanunu 'na Göre Güncellenip Genişletilmiş 11. bası, İstanbul 2013.
- Ozanoğlu Hasan Seçkin, Tüketici Sözleşmeleri Kavramı (Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un Maddi Anlamda Uygulanma Alanı) *AÜHFD*, Yıl :2001 C.50, S.1, s.55-90.
- Önal Ali, "6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun kapsamında Kredi Kartlarına İlişkin Düzenlemelerin Değerlendirilmesi", *İstanbul Barosu Dergisi*, Temmuz-Ağustos 2014, C. 88, S. 2014/4, s. 32-54.
- Özel Çağlar, Mukayeseli Hukuk Işığında Tüketiciyi Koruyan Geri Alma Hakkı , Ankara 1999.

- Reisoğlu Seza, "Tüketici Kredilerinde ve Kredi Kartı İşlemlerinde Uygulanan Akdi ve Temerrüt Faizleri Oranları", *Bankacılar Dergisi*, S.90, 2014, s.112-120.
- Serozan Rona, *Borçlar Özel Hukuku*, İstanbul 2006. (Serozan ,Borçlar Özel)
- Serozan Rona, *Sözleşmeden Dönme* , 2. Baskı, İstanbul 2007.
- Şahin Oya, "Bankalar Tarafından Kredi Kartı Üyelik Ücreti -Kart İadesi Adı Altında Tahsil Edilen Bedellerin Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Karşısındaki Durumu", *İstanbul Barosu Dergisi Tüketici Hakları ve Rekabetin Korunması Hukuku Özel Sayısı* İstanbul 2007 , s. 83-91.
- Teoman Ömer, *Hukuki Yönden Kredi Kartı Uygulaması*, 2. bası, İstanbul 1996.
- Tutumlu Mehmet Akif, "Kredi Kartı Üyelik Ücretinin Tüketiciden Tahsili ve Haksız Alınan Ücretin İstirdatı Koşulları", *Legal Hukuk Dergisi*, C.10 , S.109, Yıl : 2012, s.108-126.
- Zevkliler Aydın/Aydoğdu Murat, *Tüketicinin Korunması Hukuku*, 3. Baskı Ankara 2004.
- Zevkliler Aydın/Gökyayla Emre, *Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri*, 12. bası, Ankara 2013.